

Vetés és aratás

„A pénz nem boldogít!” – tartja a mondás, de „aki azt mondja, hogy a pénz nem boldogít, még soha nem volt éhes!” – mondta egszser valaki.

☞ 4-5. oldal

A krisztusi út elfogadása

A sátán hatalma alatti világ folyamatosan nyugtalanít, de hitben járva, megtartó Istenünk szeretetközösségéből erőt merítve megmarad a reménység.

☞ 6-7. oldal

Az időzített bomba

A püspök nem először szembesült az elmúlással és azzal, hogy vannak megmásíthatatlan pillanatok, amikor meg kell hajolni Isten akarata előtt.

☞ 12-13. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2022. FEBRUÁR • 33. évf. 3-4. szám • Ára 5 lej

Megelégedni

Akinek az elég nem elég, annak soha semmi sem elég – mondogatta egykori princípálisom. Nagy igazság van ebben a kijelentésben, mert aki nem tud megelégedni azzal, hogy nincsenek megélhetési nehézségei, nem fenyegeti sem éhhalál, sem megfagyás, annak az életét állandó elégedetlenség keseríti. Ennek egyik oka abban rejlik, hogy a nagy gyűjtési, szerzési lázban elfelejtünk örülni annak, amink már van. „Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértetbe meg törbe és sok esztelen és káros kívánságba esnek, melyek az embereket veszedelembé és romlásba merítik.” A tárgyakra könnyen ráununk, mert mindig megjelenik egy újabb, szebb és jobb példány. Ez még nem is olyan nagy tragédia. A valódi romlás akkor kezdődik, ha a nyereség hajszolásában az ember egyre kevésbé

értékeli a családtagjait, a barátait, a Krisztusban nyert testvéreit és a hétköznapiak vélt mennyei ajándékokat.

„Nagy nyereség az istenfélelem, megelégedéssel.” Jób nem azért volt Istenfélő, mert gazdag akart lenni, hanem épp fordítva. Az ő gazdagsága az Úr áldásának egy jele volt, nem pedig valamilyen esztelen harácsolás nyeresége. Ő volt az, aki gyászában nem az elvesztett vagyonát siratta, hanem az Istentől való elszakadástól félt. Jób példájából megtanulhatjuk, hogy az élet valódi sikerei az istenfélelem következményei.

„Van élelmünk és ruházatunk”, sőt ennél sokkal többet is kapunk, mert „napról napra gondoskodik rólunk a mi szabadításunk Istené” (Zsolt 68,20).

Korunk kórképe a teljesítmény tükrében

Teljesítményorientált világunkban a többség fejvesztve rohan valami után, miközben arról panaszkodik, hogy nincs semmire ideje.

A termelékenység és a hatékonyság komoly tényezőkké váltak. A nagyvállalatok általában csak három hónapra alkalmazzák az újonnan jelentkezőket, és csak azok munkaszerződését hosszabbítják meg, akiknek a munkabírása megfelel a gyártás ütemének. Ez a gazdasági érdek érthető is, hacsak a cél nem egy olyan irreális profit, amelynek megszerzése a munkások méltóságának elvesztésével jár. Ha a dolgozók napi teljesítménye veszteséges, akkor az egész vállalat szükségszerűen csődbe jut. Ezért a méltányosság keretein belül szükség van bizonyos kötelező teljesítményminimumra.

A gond csak az, hogy a teljesítménykényszer már nemcsak a gazdasági életben éljűk meg, hanem a családban, a gyülekezetben, a baráti társaságban és még számos más területen is. Hadd soroljak fel néhány példát. A pihentető nyaralásból presztízsverseny lett. Ilyenkor nem az a fontos, hogy a családtagok vagy barátok egymásra hangolódjanak, minőségi időt töltsenek együtt, esetleg a mindennapos feszültségből feloldódjanak, hanem az, hogy minél távolabbi és egzotikusabb helyre jussanak el, s arról a közösségi oldalakon bőséges bemutatót tarthassanak.

(Folytatás a 2. oldalon)

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN BÉLA

www.facebook.com/harangszo

Korunk kórképe a teljesítmény tükrében

(Folytatás az 1. oldalról)

Az ajándékozás is könnyen a teljesítmény csapdájába esik, ha a meglepetés okozta öröm egyenesen arányos annak pénzbeli értékével. A gyerek zsebpénze nem lehet kevesebb, mint az osztálytársaié, hogy ne keltsük azt a látszatot, mintha mi kevesebbek lennénk, vagy nem szeretnénk annyira a gyerekünket.

A lelkipásztori munkában is fontos szempont lett a teljesítőképesség. Az a lelkész, aki kitűnő igehirdető, de nem renovál templomot és parókiát, nem épít gyülekezeti házat, ravatalozóépületet, játszótérrel vagy közösségi parkot, az – egyesek szerint – már szinte nem is csinál semmit.

Úgy tűnik, hogy valóságga lettek Aggeus próféta szavai: „Sokat vetettetek, de keveset takarítottok be. Esztek, de nem elégedtek meg. Isztok, de nem részegedtek meg. Ruházkodtok, de nem melegedtek föl. A napszámosság is lyukas zacskóba teszi a bérét” (Ag 1,6). A ma embere sokra törekszik, de mindig kevesnek itéli az eredményt.

Az evés, ivás, ruházkodás alapvető emberi szükségletek. Jézus örök bátorítása is ezekről szól: „Ne aggodalmaskodjatok az életek felől, hogy mit egyetek, és mit igyatok; se a ti testetek felől, hogy mibe öltözködjétek. Bizony több az élet az edelnél és a test az öltözetnél” (Mt 6,25). A szükségleteink viszont változnak, mert nem eszünk és iszunk meg akármit, továbbá nem veszünk fel bármit. Ezenkívül még szükségünk van pénzre is, hogy az életünk kellékeit biztosítani tudjuk, azokból pedig soha nem elég. A reklámparagondoskodik arról, hogy úgy érezzük, valami még mindig hiányzik az életünkben. Ezért aztán tovább gürccölünk, még nagyobb teljesítményre kényszerítjük önmagunkat, míg végül el nem fogy az erőnk. Akkor pedig értetlenkedve kérdezzük: hova lett az életünk?

Több az élet a kellékeknél, Jézus előre figyelmeztetett, és a fölösleges aggodalom helyett egészen másra irányítja a figyelmünk: „keressétek először Isten országát és az ő igazságát, és ezek mind ráadásul megadatnak nektek” (Mt 6,33). Az életünk első helyén Isten kell álljon, s ő majd biztosítja mindazt, amire valóban szükségünk van. Kérjük hát a zsoltárossal együtt: „Jó reggel elégíts meg minket kegyelmeddel, hogy örvendezzünk és vigadjunk minden napon” (Zsolt 90,14).

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN BÉLA

Megalkuvás nélkül

„Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek” (Mt 5,9).

Tragédiákkal tele világunkban immár csatlódás az ember és sorsa gyökeres jó irányú változásának reménye. Ateisták tolonganak a hatalom csúcsain, a sátán zsoldosai alkotnak törvényeket és ajánlásokat, sérült emberek szállnak szembe a teremtés örök érvényű igazságaival. Mindezt megtehetik, mert hamis eszméiket félreértelmezett türelemmel fogadják a maradék józanságát is veszteni látszó világ.

Amikor az életellenes gyakorlatok törvénytelenységét a tolerancia alkalmazásával elfogadottak, majd kötelezőnek nyilvánították, az igazságot kizárták a kortárs világból. Az illegitim helyzetre nem a tolerancia a válasz! A bűnözőket nem ültették parlamenti székekbe, hanem jól őrzött börtönökbe.

IGAZI SZABADSÁG

Sajnos keresztyénységünkben is elterjedni látzik a bűn tolerálásának gyakorlata. Mitől félnek főpapjaink, amikor deviánsok nyomására bibliai törvényeket, parancsolatokat hatályon kívül helyeznek, meghökkenítő rendelkezéseket vezetnek be, és az ördögi erők zászlai alá felsorakoznak?

Istent nem lehet félrevezetni, már Ádám megtanulhatta a jó és a rossz egészen pontos meghatározását. Krisztus életét bemocskolják az eddig türelmet követelők, akik lassan türelmet osztónak jelentkeznek, de emlékeztetni kell a sérült jogvadászokat, hogy a Megváltó áldozata nélkül átkozott lesz a föld. A modern ember rabságát készítik elő, amikor a Szentlélek munkáját tagadják, azzal, hogyha Ő nincs, ne is legyen szó a szabadságról. Szabadság csak ott van, ahol Isten lelke! (2Kor 3,17)

A nyugatról felénk áramló istentelen eszmék emberbarátinak álcázott örülete, bár több évtizedes, most önti el vidékeinket, ahol az ateisták utódai támogatásával elbizonytalanítják a gazdaságilag ingatag társadalmat. Szegények vagyunk, és tele külső és belső ellenséggel. Nagyon elkésérítő állapot ez, és

emberileg kilátástalan. No de mi nemcsak a meghátrálás emberei nem akarunk lenni, hanem a megalkuváséi sem.

Nem köthetünk hamis egyezségeket, eddigi kompromisszumainkat is felül kell vizsgálnunk. Az Európai Unió teljes csatlódás minden szinten, mégis esélyt kell adnunk a megtérésükhöz.

Isten emberpróbáló terhelését kell meglátunk, amely teljesen jogos az emberbálynító környezetben. Határozottabb kiállásra és hiteles hitvallásra van szükség.

A „langyos” keresztyéneket Urunk nem kedveli. Ő a mennyei hatalom hasznosítóit, a szeretet törvényének vezetését elfogadóit minden bajból megszabadítja, és lehetetlen helyzetből kimentti.

A BÉKETEREMTÉS

Fontos számunkra a hegyi beszédből pontosan értelmeznünk az év nekünk címzett üzenetét. Bennünket olyannyira boldognak akar látni a mi Szabadítónk, mint bárki mást e föld kerekén. A boldogság vágya megszállhatatlan, de egyetlen útja van. Ezt kell felismerni, majd elismerni. Fontos meghatározást találunk 1Pét 4,14-ben: „Boldogok vagytok, ha gyaláznak titeket Krisztus nevéért, mert a dicsőség Lelke, Isten Lelke megnyugszik rajtatok.” Nincs semmi meseszerű fordulat, sem kiváltságos előny, sőt gyalázat van a Krisztus nevéért. Viszont a boldogság ott kezdődik, ahol van erő a megaláztatás elhordozására. Ott nyugszik meg Lelke a megalázotton, ahol nő a hit és a bizalom. Ahol Krisztus követése nem akad el, hanem felerősödik.

Krisztus követői boldogok és békét teremtenek. Isten a semmiből teremtette az egész világot, és példát adott. Ha nekünk a gyűlöletből kell, ha ellenségeskedésből kell, ha testvérháborúban kell – lehet, mert Isten adja a felhatalmazást.

Adná Teremtőnk, hogy minél többen lennénk a békességteremtők táborában! Nemcsak a következők elterjedő öröme és boldogsága, hanem az elkövetkező korszak életminősége is függene ettől.

Csúry István

Nyugalom

„Lecsendesítem és elnémítom lelkemet... Amilyen az elválasztott gyermek az anyjánál; mint az elválasztott gyermek, olyan bennem az én lelkem” Zsolt 131,2.

A zsoltáríró látja, milyen nyugodt, békés a gyermek az anyja ölében. Ezt látva állapítja meg, hogy éppen olyan nyugodt az ő lelke is.

Nagyon meg kellene ezt tanulnunk. Az ember lelke leginkább nyugtalan, elégedetlen. Ez a zsoltár pedig arra hív bennünket, hogy csendesedjünk el.

ELVÁLASZTVA

1 Móz 21,8-ban ezt olvassuk Izsákról: „És felnevekedék a gyermek, és elválasztaték; Ábrahám pedig nagy vendégséget szerze azon a napon, amelyen Izsák elválasztaték.” Egy új életszakasz kezdődik. Izsáknak nem kell már az anyatej. Önálló lett. Örömteli ünnepnap ez az ő számára. Lassan kezd megismerkedni az étellel. Még szepreg egy kicsit a gyermek Izsák, de az anyja, Sára ott van a közelében. Az édesanya ölbe veszi, vigasztalja, bátorítja, cirógatja, simogatja, és Izsák elcsendesedik. Az anya gyengédsége békességet ad neki.

Dávid is erről énekel: „Amilyen az elválasztott gyermek az anyjánál; mint az elválasztott gyermek, olyan bennem az én lelkem.” Vagyis: nyugodt, békés.

Túlteszem magam a fájdalomaimon. Kémény, szívós harcokat kell vívnom. Nem örülök a harcoknak, a küzdelmeknek, de mindenem túltettem magam.

NEMET MONDANI

Őszintén és bensőségesen nyilvánul meg Dávid. Nagyon személyes a mondanivalója: az én lelkem, az én szívem, az én szemem. „Lecsendesítettem, elnémítottam lelkemet.”

Vágyunk-e mi is erre? Van-e hála a szívünkben Isten iránt? Vagy csak háborgunk? Háborog a lelkünk. Lehet, hogy ez nem látszik rajtunk, de a bensőnk háborog, forrong mindig valami miatt.

Hogyan érte el Dávid a lelki nyugalmat? Úgy, hogy tudott nemet mondani. Nemet tudott mondani a gőgösségre, a dacról, a nagyra-vágyásra. „Uram, nem fuvalkodott fel az én szívem, szemeim sem láttak magasra, és nem jártam nagy dolgok után, erőmet haladó csodadolgok után.” Úgy törnek fel szívéből ezek a szavak, hogy közben alázattal borul le Isten előtt.

LELKI BÉKE

Boldogan tör ki belőle: Az én szívem, az én szemem, egész valóm nyugalmat talált. Az én életem elszakíthatatlanul kapcsolódik az én Uramhoz. Hitvesek borulnak egymásra, és átölelik egymást az imádkozás, az igelvasás után. Békére lelnek.

Gyermekek, ifjak hallgatnak a szülői inletemre, és reménykednek! Lesz nekik is boldog jövődjük!

Öregjeink egyre erőtlenebbek, de lélemben Istenbe kapaszkodnak, s imádkozva lelik meg lelkük békességét és nyugalma!

Ne hidd, hogy nincs megoldás! Ne hidd, hogy mindenki elhagyott...

Vajon nem az a bajunk, nem az a mi fájdalomunk, hogy ez nincs így a mi életünkben? Ezt mi nem tudtuk megtanulni! Dölyfősek vagyunk. Kevélyek, dacosak vagyunk Istennel és embertársainkkal szemben is. Dacosak vagyunk, és egymással versenyezőnk. Mindenkinél nagyobbak szeretnénk lenni. Még Istennel is harcban állunk! De nem tudunk győzni. S a következmények felmérhetetlenek. Nyugtalanok, elégedetlenek leszünk. A szívem, a szemem, a lelkem nyugtalan...

Nyugtalan a körülmények miatt is. Nyugtalan, mert el akarják lehetetleníteni bennünket. Ki akarják törölni szívünkéből az Úr nevét is. Semmibe veszik a családot, a nemzeti értékeket.

Ne csak a földi aranyra nézz! Becsüld meg a családod! Azokat, akik szeretnek téged! Szeresd a hitvesed, szeresd a gyermekeidet, az unokáidat, a szüleidet, a nagyszüleidet. Becsüld meg őket. Beszélgetsetek egymással! Bátorítsátok egymást az igével. Olvassátok az ígét, és imádkozzatok!

Meg kellene állnunk, Testvéreim, és el kellene gondoloznunk: nem kellene nemet mondani? Másként is lehet! Különben lecsúszunk a lejtőn a gyötrelmeink mélységébe. Tanuljunk meg nemet mondani. Különben nem lesz békességünk sohasem, legyen az embernek bármennyi aránya is!

SZÖKDÉCSÉLÉS

2Sám 6-ban olvasunk arról, hogy amikor a frigyláda visszatért Dávid városába, Dávid örömeiben szökdecselt, ugrált és táncolt az Úr előtt. Énekel és táncolt, mert öröm volt a szívében. Még a királyból is kitor a boldogság. Hiszen Isten trónja, a frigyláda visszatért. Ismét Jeruzsálemben van. Most már lehet végezni a szolgálatokat, az istentiszteleteket.

Egyedül Mikál szégyenkezett és gúnyolódott. Keserűn és csípősen tört ki belőle:

„Milyen dicső volt ma Izráel királya! Úgy mutogatta magát szolgálóinak a szolgálói előtt, ahogyan csak féleszű ember szokta magát mutogatni!” (2 Sám 6,20) Mikál szívében semmi öröm nem volt, amiért a frigyláda visszatért Jeruzsálembé. Ő nem tudott halás lenni Istennek, és alázat sem volt a szívében. Dávid ezt felelte Mikálnak: „Az Úr színe előtt jártam szent táncot..., igen, az Úr színe előtt! És ha még ennél is jobban megalázkodom, és még alávalóbb leszek magam előtt, akkor is tisztelni fognak a szolgálók, akiket te emlegetsz” (2Sám 6,21–22).

Sokan viselkednek úgy, mint Mikál. El akarják venni azt az örömet a szívünkéből, melyet az Istennel való közösségünkben élünk meg. Nekünk nem a frigyláda jelenti az Úr jelenlétét. Sokkal több. Isten egyszerűlött Fiát adta e bűnös földre, hogy végre örömmünk legyen... Az ember azonban nem örül... Az ember ki akarja iktatni, ki akarja törölni még a nevét is az emlékezetéből. Úgy, hogy mindent megtesz annak érdekében, hogy ne Vele legyen közösségben. Éjjel-nappal dolgozik, s rámeleg az egészsége. Egyszerűbb lesz, mert kell az „arany”, egyre több kell belőle.

De miképpen mondja Reményik? „Nem látjátok, hogy sápad az arany?” S milyen igaz! Nem az igazi értékeknek, a lelki kincseknek örül az ember. Sápad az arany, a lelkünk aránya...

De...

NINCS MÁS NÉV

Így van ez. A frigyláda, az Úr jelenlétében eltűnik minden gőg, minden kevélység. Isten előtt eltűnik a dac, a büszkeség, a nagyra-vágyás.

Egyedül csak az Úr jelenlétében van az embernek békessége. Az Úr jelenlétében már nem harcolok a testvérem ellen. Miért is tenném? Már nem az a fontos, hogy ki a nagyobb, vagy hogy mivel rendelkezem és mivel nem. Ugyanis az Úr jelenlétében megérezem, hogy Ő átölel, és cirógat, és simogat, és vigasztal, mint az anya a gyermekét. És lelkem nyugalmat talál, mint a gyermek az anya kebelén. Áldott legyen mindezért az Úrnak szent és örökkévaló NEVE.

Hogyan legyünk elégedettek, avagy

„A pénz nem boldogít!” – tartja a mondás, de „aki azt mondja, hogy a pénz nem boldogít, még soha nem volt éhes!” – mondta egyszer valaki. A megelégedést vagy az e világi javak halmozását tartjuk fontosabbnak?

Az ember azért gyűjti az anyagi javakat, mert nem akar nélkülözni, kényelmes és biztonságos életet szeretne magának. Ezt a Biblia sem ítéli el. A Szentírás a közhiedelemmel ellentétben alapvetően nem magát a gazdagságot, hanem a tisztességtelenül szerzett vagy helytelenül felhasznált vagyont ítéli el. A keresztyénség lényege nem a szegénység vagy a nélkülözés keresése.

A fogadalmi szegénységnek valóban nagy lelki haszna lehet azokra, akik ezt az életformát vállalják, de ez nem jelenti azt, hogy mindenki számára kötelezővé kellene tenni. Hasonló a helyzet az önkéntes nőtlenséggel (vagy férjtelenséggel) is: nem ez az egyetlen követendő út. Személyes habitus kérdése, ahogyan Pál apostol is mondja: „jobb házasságban élni, mint égni” – 1Kor 7,9.

„Ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele” – írja Pál apostol Timóteusnak (1Tim 6,8). A megelégedett ember tehát nem azt tartja élete céljának, hogy halmozza a felesleget és hajszolja a luxust.

Pál apostol akár a mai társadalmunknak is adhatná ezt a tanácsot. Ma is az élelem és ruházat van központi helyen: a legrettegettebb probléma manapság az elhízás és a vele járó egészségi zavarok elkerülése, továbbá az anyagi javak hiányának érzetétől való félelem.

Igények, vágyak, szükségletek: életünk elégedetlenség és elégedettség között őrlik. Lélektani szempontból az anyagi javakat nem a valós szükségletek szerint gyűjtjük. Az ember igényeit elferdítve, elégedetlenséget generálva irreális módon felesleget halmoz. A probléma gyökere tehát az elégedetlenség.

ISTENFÉLELEM ÉS MEGELÉGEDÉS

Az élet minden területén találkozunk az elégedetlenség érzésével. Elégedetlenek vagyunk a külsőnkkel, a szüleinkkel, a házastársunkkal, a gyerekeinkkel, a munkánkkal, a munkatársainkkal, az autónkkal, a közlekedéssel – szinte mindennel. Mindig azt látjuk, amink nincs, közben pedig nem értékeljük eléggé mindazt, amink van!

A kielégítetlen szükségletektől az ember rosszul érzi magát, szenved. Itt azonban nemcsak a testi szükségletekről van szó, hanem a lelkiekről is.

Közösségi lények vagyunk. Szükségletünk és életfeltételünk a másokkal való kapcsolatok kialakítása és fenntartása. Az ember

azonban vallásos lény is. Nem tud hit nélkül létezni. Még az ateista is hisz valamiben.

Az idők során a keresztyénséggel szemben felmerültek olyan elvárások, melyek szerint a keresztyén ember számára hitén kívül nincs is semmi más kötelezettség. Mindent Istenre bízva kell élni életét. Az „egyedül hit által” reformátori elv azonban nem feltételez fatalizmust, és nem kapcsolja ki a hívő ember személyi és társadalmi felelősségét. Sehol nem olvassuk azt a Bibliában, hogy az Istenbe vetett hittel az összes gond megszűnik. A hit a gondokkal való szembenézést teszi lehetővé, mert látja a bajok mögötti Istent. A küzdelmet viszont (a hit nemes harcát – 1Tim 6,12) az embernek kell megvívnia.

A hamis elégedetlenség tehát az irrealitásokból táplálkozik, a megelégedettség alapja pedig a reális (élet)látásmód.

Nem mi vagyunk a teremtett világ középontja! A hívő ember Krisztus váltságának szempontjából látja önmagát, a világot és Istent is.

HATÉKONY GAZDÁLKODÁS

Az elégedettség látható megnyilvánulása az Isten iránt kifejezett hála, melyre már a Biblia első lapjain találunk példát: Káin és Ábel áldozati oltáron égetik el gazdálkodásuk eredményét (annak az Istennek szánt részét).

A követelmények is jól ismertek: megtörténik a testvérgyilkosság, aminek folytán mindannyian Káin leszármazottai vagyunk.

A hálaáldozat egyik későbbi formája az ún. zsengeáldozat, melyről már Mózes második könyve is több rendelkezést tartalmaz. Az Ószövetség további könyvei pedig pontosítják a felajánlandó termények minőségét is: csak az ételek legjavát (Ez 44,30) és az első kévét (3Móz 23,10) lehetett bemutatni. Az ültetett gyümölcsfa terméséből például az első három évben nem volt szabad fogyasztani, addig ugyanis körülmetéletlennek számított, a negyedik évben is csak felajánlani lehetett az Úrnak, és csak az ötödik évtől lehetett elfogyasztani a termést (3Móz 19,23–25).

Az elégséges termés életfeltétele volt az Ószövetség idején a közel-keleti embernek. Ha kevés volt a termés, az az életben maradást is veszélyeztette. A megelégedés ezért a természellel való helyes bánásmódban is megmutatkozott. A legismertebb példa erre József és az egyiptomi hét szűk esztendő története.

József az álomfejtés után azt a javaslatot tette a fáraónak, hogy a bőség esztendeiben a termés ötödét (20%-át) szedje be adóként, és ha majd ínséges évek jönnek, akkor ebből biztosítani lehet a lakosság élelmezését, a mezőgazdaság fenntartásához szükséges vetőmagot és az állatok takarmányozását is.

Ebben az álomfejtésben egyfajta Isten szerinti államszemlélet jelenik meg. Egyfelől az uralkodó felelőssége az, hogy a válságos időszakokban segítsen, úgy, hogy előrelátó módon tartalékokat hoz létre a jó termést hozó években az elvont feleslegből; másfelől viszont az állampolgárok kötelessége, hogy az adó befizetésével közreműködjenek ebben.

Ebben az álomfejtésben egyfajta Isten szerinti államszemlélet jelenik meg. Egyfelől az uralkodó felelőssége az, hogy a válságos időszakokban segítsen, úgy, hogy előrelátó módon tartalékokat hoz létre a jó termést hozó években az elvont feleslegből; másfelől viszont az állampolgárok kötelessége, hogy az adó befizetésével közreműködjenek ebben.

SALAMON GAZDÁLKODÁSI TANÁCSAI

Ízrael országa a leggazdagabb korszakát egyértelműen Salamon király idején élte. Salamon Kr. e. 1000 körül született, apja Dávid király volt, annak halála után, Kr. e.

az isteni vetés és aratás módja

971 körül lépett trónra, és közel 40 éven át uralkodott.

Építkezéseihez pénzre és munkaerőre volt szüksége, s ezeket erős és központosított államszervezete révén teremtette elő. A Vörös-tengeren hajóflottát hozott létre, és kikötőt építtetett, ezzel fellendítve a kereskedelmi hajózást. Vámokat vetett ki az idegenekre, megadóztatott mindenféle kereskedelmi tevékenységet, illetve a meghódított területek lakosságára is jelentős adókat vetett ki.

Hatalma csúcán 4,5 tonna arany volt országának éves bevétele.

Legendás bölcsességén és gazdagságán kívül nevéhez fűződik egyebek mellett az első templom felépítése Jeruzsálemben, de neki tulajdonítják (bár vitathatóan) A példabeszédek könyvének, A Prédikátor könyvének, az Énekek énekének és néhány zsoltárnak a szerzőségét.

Tanításaiban az okos gazdálkodásra, a tartalékolásra, a becsületességre, valamint a szorgalomra és a mértékletességre helyezte a hangsúlyt. A lustaság, a pazarlás és a mértéktelen élvhajzás a gazdagság legnagyobb veszélye, amitől óvakodni kell. Pédabeszédei kiemelik a tanulás és az idővel való helyes gazdálkodás jelentőségét. Alapelve volt, hogy a vásárlásokat meg kell tervezni, és a meglévő vagyont folyamatosan karban kell tartani.

Bölcs Salamon azonban nemcsak a vagyonszerzésére adott tanácsot, de annak helyes felhasználására is. Három olyan célt is kijelölt, melyek az egyén és a társadalom szempontjából is hasznosak lehetnek: (1.) segítsünk másokon; (2.) hagyjunk örökséget utódainknak; és (3.) adjuk át tudá-

sunkat a következő generációknak, ami az emberi fejlődést viszi tovább, így a legjobb befektetés!

AZ APOSTOLOK PÉNZÜGYEI

Bibliakutatók számításai szerint az Újszövetségnek átlagosan minden 16. sora bír gazdasági tartalommal, Lukács evangéliumában még ennél is gyakrabban, átlagosan minden 7. sorban van gazdasági jellegű utalás. Maga az evangélium szó is gazdasági tartalmú, eredetileg az örömhírért adott kisebb pénzjutalmat jelentette.

Jézus több helyen is azt üzeni, hogy a gazdagok nehezen jutnak be a mennyek országába, illetve hogy a földi szegénység megkönnyíti az utat a mennyi gazdagság felé, ezért arra biztatja a gazdagokat, hogy mondjanak le teljes vagyonukról, és osszák szét azt a szegények között.

A földi és az égi javak sajátos egyensúlyáról van szó például a kincsgyűjtésről szóló tanításában (Mt 6,19–21), a pénz helyes használatáról a hamis sáfár példázatában (Lk 16,1–13), és legismertebb mondása, a „könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába” (Mt 19,24), szintén a földi javak halmozása ellen szól.

Az ApCsel 8,14–25 pedig arról tanít, hogy a lelki javak nem vásárolhatók meg pénzzel (szimónia: Simon mágus Péter apostoltól szeretné pénzen megvásárolni a kézrátétellel való áldás tudományát). Végül Pál apostol egyenesen a pénzt tartja minden rossz forrásának (1Tim 6,9–10).

LUTHER ÉS AZ EGYHÁZ VAGYONHALMOZÁSA

A reformáció századára a pápaság hatalma megkérdőjelezhetetlenné vált egész Európában. A pápa ekkorra már nemcsak az egyház feje volt, de a világi hatalmasságok fölött is ősentsége állt. A világi hatalmat ugyanis Istentől eredeztették, amelynek legfőbb földi képviselője Róma püspöke volt, Szent Péter utódjaként. Időről időre egyes uralkodók megkérdőjelezték ugyan ezt a felsőbbiséget (Canossa-járás, investitúraháborúk, avignoni fogság), de a küzdelmekből előbb-utóbb a pápák kerültek ki győztesen.

A pápáknak tehát egyházi hatalmuk mellett világi hatalmuk is volt. Hadseregük, diplomáciájuk és udvartartásuk – világi szempontból – szinte semmiben sem különbözött más államétól. Hatalmas vagyont halmoztak fel, feslett és bűnös életmódot folytattak, és nem voltak mentesek a korrupciótól és egyházi hivatalok pénzen történő adásvételétől (szimónia) sem.

Óriási összegeket költöttek fényűzésre, műalkotásokra és paloták építésére. Európa lenyűgöző katedrálisai ezekben a századokban épültek, köztük a római Szent Péter-bazilika, melynek alapkövét II. Gyula pápa 1506. április 18-án helyezte le.

Az építkezés csillagászati költségeit pedig a hívőkől kívánták behajtani, aminek legfőbb eszköze a búcsúcédulák árusítása volt. Ez ellen lépett fel Luther Márton, mivel a Szentírás tanításával összeegyeztethetetlennek tartotta, hogy egy bizonyos összeg befizetésével a bűnösök a pokol helyett egyből a mennybe juthatnak.

A középkori egyház tanítása szerint ugyanis, ha valaki nem követett el halálos bűnt, akkor lelke a purgatóriumba került, s ott a tisztító tű által megtisztulva bekerülhetett a mennyországba. A tisztító tűben eltöltött idő attól függött, hogy az ember földi életében mennyi bűnt követett el. Az idő hossza pedig lerövidíthető volt, ha valaki imákat vásárolt az egyháztól. A díj fejében aztán szerzetesek buzgón imádkoztak az elhunyt lelkéért. Előfordult például, hogy egy tehető ember akár tízezer imát is kifizetett a halála utáni tisztító tű lerövidítéséért.

Ezt a jó üzletet az erfurti Ágoston-rendi ifjú szerzetes jócskán megbolygatta. Luther ugyanis jól ismerte a Biblia tanítását, és 95 tézisben arra hívta fel a figyelmet, hogy a bűnbocsánat egyedül Isten dolga, még a pápa sem rendelkezik róla. A pápák csak hirdethetik az isteni bűnbocsánatot az igaz bűnbánóknak, de nem tőlük származik a megbocsátás.

A LUTHERI „GYŰLEKEZETI KÖZPÉNTÁR”

Luther azonban nemcsak kritizálta kora egyházát, de útmutatást is adott. Tanácsa szerint a gyülekezet minden gazdasági tevékenységét a hitélet fenntartására (istentiszteleti hely, lelkész és segédszemélyzet biztosítása), a gyermekek oktatására és a rászorulóknak megsegítésére kell hogy irányozza. Ennek finanszírozására pedig a bibliai tized kötelezettségét is megfelelőnek találta.

Luther 1523-ban össze is foglalta iránymutatásait az Egy gyülekezeti közpöntár szervezete című írásában. Részletesen tárgyalta, hogy milyen módon kell bevételekhez jutni, hogyan kell a vagyont helyesen kezelni, és abból milyen kiadásokat lehet megvalósítani.

A közpöntár kezelésére egy tízfős választott testületet kell létrehozni, ebbe nemeseket, polgárokat és parasztokat kell delegálni, egyéves mandátummal és elszámolási kötelezettséggel a következő megválasztott testület irányában.

Kiss Endre József: Súlyos és időszakos

A sátán hatalma alatti világ folyamatosan nyugtalanító hírekkel, üzenetekkel zaklat minket, de hitben járva, megtartó Istenünk szeretetközösségéből erőt merítve jó remény-ségben maradhatunk, mondja Kiss Endre József ny. református lelkész. A Sárospataki Református Kollégium Nagykönyvtárának volt igazgatója szerint vannak tapasztalataink arról, hogy a baloldalinak és liberálisnak nevezett politikai csoportok mire képesek, ezért nem gondolja, hogy rájuk lehetne bízni a nemzet jövőjét.

– Lapszámunk témája a meglepés. Most, amikor a két esztendő között beszélünk, hogyan látod magadat? Elégedettnek vagy inkább kritikusnak, maximalistának?

– Érzem a kort, egyre jobban. Minden év, minden nap ajándék, ahogy régen is az volt, amikor még erre nem gondoltam. Az ambícióktól szabad vagyok, legfeljebb azt kérdezem néha Reményikkel: „...jut-e nekem egy nyugalmas sarok...”? ahol dolgozhatom, ha a Mindenható megengedi, s ha erre indít és erőt ad hozzám.

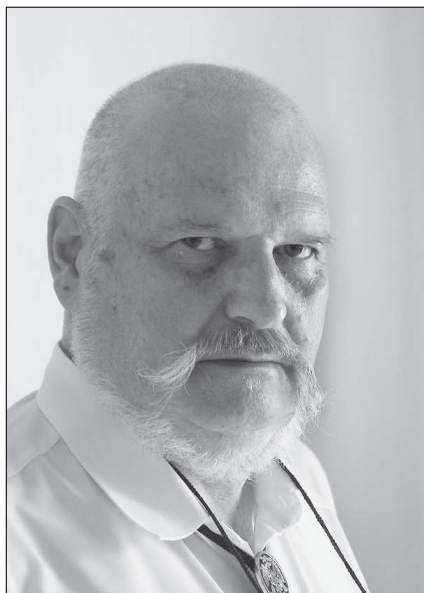
Az ifjonti kritikus hévtől is megszabadultam: tanulok hálát adni mindenkor, mindenért. Viszont az engem érdeklő kérdésekben igyekszem a véleményemet úgy kialakítani, hogy azt, amikor szükséges, személyes meggyőződésnek adhassam tovább.

Emberileg szólva, a körülöttünk formálódó, a sátán hatalma alatti világ folyamatosan nyugtalanító hírekkel, üzenetekkel zaklat minket, de hitben járva, megtartó Istenünk szeretetközösségéből erőt merítve, jó remény-ségben maradhatunk.

– A koronavírus 2020-as és 2021-es évben, mindkét esztendőben egy-egy vaskos, tartalomgazdag „karantén-kötetet” tettél le az olvasó asztalára. Milyen megfontolás, cél, elképzelés vezetett?

– Hosszú évek alatt gyűltek össze cikkek, előadások, tanulmányok. Nem gondolom, hogy ezek mindenki számára nélkülözhetetlenek, de híve vagyok annak az igen régi kollégiumi hagyománynak, hogy az összegyűjtött ismereteket kötelességünk továbbadni azok számára, akik használhatják. A viszonylagos bezártság segített ezeknek a köteteknek a megszületésében. A könyvek címzettjeiként elsősorban a hitestvéreinknek arra az ismeretségi körére gondoltam, amelynek érdeklődését ismerem, és amelynek akár a válaszaira vagy az együttműködésére is számíthatok.

– Nem kerülhető meg a kérdés: Hogyan gondolkodik egy volt kollégiumi könyvtárigazgató a Gutenberg-galaxisról? Mára szü-

lökké váltak azok a generációk, akik nem könyvvel a kezükben nőttek fel, akik, csak úgy, mint gyermekeik, az új, digitális galaxisban élnek, ennek eszközeit használják. Meddig lesz még szükség a könyvre?

– Az olvasási szokásaink döntően átalakulnak. Ahogy az írásunk is: például nem úgy levelezünk manapság, ahogy azt a nagyapánk tették. A művelődésünk minden területe változik egy nagy paradigmaváltás során. Hasonlóan ahhoz, mint amikor a hieroglifát, a képirást fölváltotta a folyamatos írást lehetővé tevő ábécé, a papirusztekercset a kódexlap, majd a kéziratok könyvet a nyomdai sokszorosítás. Ez utóbbi már nem lehet riválisa a telefonunkon bárhová magunkkal vihető, bármikor használható globális tudástárnak, az elektronikus könyvtárnak. De látjuk már azt is, hogy ebben a tudásrengetegben el lehet tévedni. Látjuk, hogy bár minden embertársunk jogosult arra, hogy hozzáférjen minden információhoz, mégis megfoszthat ettől időszakosan valamely természeti, technikai akadály vagy akár egy diktatórikus hatalom, amely a cenzoraival szabályozhatja, hogy mit és mennyit érhetünk el belőle, ahogy azt már a közösségi médiánál manapság tapasztaljuk. S bár a színháznak riválisa lehetett a filmművészet, a mozinak a tévé, annak pedig a számítógép, ahogy az élő hangversenynek a hanglemez, mégsem oltotta ki egyik a másikat.

Azt gondolom, hogy ha a nyomtatott könyv és sajtó háttérbe is szorul, a megmaradó, elkötelezett olvasóik mellett van jövőjük azoknak az olvasó köröknek – legyen az család, foglalkozási csoport, érdeklődési kör stb.

–, melyek szervezeten megosztják egymással olvasmányélményeiket, és szellemileg építik magukat és egymást.

– A 2020-ban megjelent, Centenárium írások című köteted bevezetőjében arról írsz, hogy nem tartozol azok közé, akik a diktatórium évfordulóján ünnepelnek, de azok közé sem, akik a nemzeti tragédián túllépve az összetartozásra helyezik a fő hangsúlyt. Miért?

– Amikor kihírdették a trianoni döntést, az eleink gyászruhát öltöttek, a harangokat meghúzták, együtt zokogtak az utcákon. Rokoni, közösségi szálak szakadtak szét, és századokon át egymásra utalt régiók váltak el egymástól. Ezt nem tudom ünnepelni, csak gyászolni. Azért is, mert az egységes Kárpát-medence lehetett volna közép-európai, sőt, európai nagyhatalom szinte minden téren, valamennyi rendű és rangú lakosának a javára, gazdagodására. De nem lett belőle egy európai Svájc sem, hanem maradt balkáni elmaradottságban, a diktatúráknak is tulajdoníthatóan. Nem baj, ha megéneklük a határokon átívelő, nemzeti összetartozást, az sem baj, ha a megreformálásra szoruló Európai Unióval küzdeni kell, a számomra azonban ma is a Kárpát-medence mindenki érdekét egyformán szolgáló egységének a megteremtése marad az elsődleges.

– A 2021-ben megjelent Művelődéstörténeti lapok című kötetedben egyháztörténetből, irodalomból, magyar történelemből, publicisztikából és teológiából nyújtasz – Csohány János szavaival – „szellemi kóstólót” az olvasónak. Honnan ez a sokrétű érdeklődés? A kérdést először, Bojtor István meg is válaszolja, mikor azt írja, „a széles körű kitekintés talentuma” adatott meg számodra.

– A művelődéstörténet terén a könyvtáros – csak úgy, mint a lelképásztor – számos kihívással szembesül, amikor a kutatókat forrásokhoz segíti, vagy szellemi műhelyekben, alkalmi rendezvényeken szolgál beszélgetésekkel, előadásokkal. Ahhoz, hogy segíthessen, szükséges a szélesebb látókör, a szakirodalmi ismeretek bővítése, tehát alkalmilag magának is kutatóvá kell válnia.

Mivel egy ateista diktatúrában születünk, és az iskolák történelemhamisítással tömték a fejünket, nemzedékünk kötelező történeti stúdiumokra szorult, különös tekintettel az addig tiltott témákra. Ezeket a tanulmányokat máig nem tudtuk egészen befejezni. Amikor teológiát hallgattam Budapesten, beiratkoztam szociológiát, pszichológiát tanulni egy-egy félévre, foglalkoztam néprajzi kutatásokkal, szerkesztettem egy-

tétje van a krisztusi út elfogadásának

házi lapot. Később a könyvtári munkámat is egyfajta „belföldi ösztöndíjnak” tekintettem, és igyekeztem a magyar és a világirodalom számomra ismeretlen műveivel ismerkedni. Számos adósságom maradt még ezen a téren, amit máig nem törlesztettem, de talán mindezek magyarázzák a sokrétű érdeklődést, ha annak lehet nevezni. Sokat tanultam a „nagy öregeinktől”, Csohány János professzor egyháztörténeti szakcsoportjaiban és a Bojtor István lelkipásztor szolgatársunk által szervezett konferenciákon.

– Milyen témák foglalkoztatnak jelenleg? A világiárvány harmadik évében is számíthatunk újabb Kiss Endre József-kötetre? Aki szeretné beszerezni könyveidet, hol teheti ezt meg?

– Már megint van egy fél kötetre való anyag, ami egész könyv lehet, ha a tavasza elhalasztott konferenciák előadásai elkészülnek. A szokásos előadásokon kívül tervezem a visszatekintést az elmúlt három évtizedre, melyben tapasztalatokat szereztünk az úgynevezett rendszerváltás minket érintő mozanatairól. Az eddigi kötetek rendszerint példányszámban jelentek meg, és elfogytak. A 23 önálló kiadványból néhány különnyomat beépült más kötetekbe, amikből 3-4 kapható a szerzőtől, illetve az utóbbi kettő a debreceni Partium Házban.

– Az új esztendőből egyelőre annyit látunk, hogy 2022 a világiárvány harmadik éve, választások következnek Magyarországon, a nyugat-európai értékválság fokozódik. Keresztyén értelmiségiként hogy látod, miben áll a magyarországi választás fő jelentősége?

– Sokakhoz hasonlóan reménykedem abban, hogy a járványon ez évben túl leszünk, de nem hiszem, hogy valaki pontosan megmondhatná, mi lesz ennek a vége. Az őszinte tájékoztatást hamar felváltó, egyoldalú pandémia-propaganda számos ellentmondást és megválaszolatlan vagy rosszul megválaszolt kérdést hagyott maga után, amiket jobb lett volna elkerülni. A választások kapcsán vannak tapasztalataink arról, hogy a baloldalinak és liberálisnak nevezett politikai csoportok mire képesek, ezért nem gondolom, hogy rájuk lehetne bízni az ország sorsát, a nemzet jövőjét. Konzervatívként az értékőrző szemléletet valom, és azokra az erőkre voksolok, melyek az úgynevezett nyílt társadalom elenében a hagyományos, polgári, demokratikus viszonyok elmélyítésében érdekeltek, s amelyektől eddig is várhattuk az összmagyar-ság és benne a történelmi keresztyén felekezete-ket támogatását.

– Az Unióban eközben birodalomépítés folyik. Bese Gergely, a 777.hu keresztyén portál bloggere erről úgy vélekedik, hogy egy összeomlás szélén álló birodalom van körülöttünk. Te mit érzékelsz mindebből?

– Az Unió egyik megálmódója – Robert Schuman – mondta, hogy az Unió vagy keresztyén lesz, vagy nem lesz. Napjainkban annak a szemtanúi vagyunk, hogy a keresztyén gyökereit megtagadó nyugati civilizáció a saját sírját ásva halad a nemlét felé. Emberileg nem látok kiutat Nyugat-Európa számára, viszont hiszek abban, hogy Közép-Európát meg lehet és meg kell menteni! Az ateista dik-

irányzatok a rájuk jellemző türelmetlenséggel a háttérbe és szellemi kalodába zárnák Krisztus követőit?

– Az egyháznak erkölcsi példát és erőt kellene mutatnia szemben a kettős mérce erkölcsstelenségével, mely szerint a liberális nézetű ugyanazért fölmenthető, amiért a konzervatív nemzeti elkötelezettségűt feltétlenül el kell ítélni. Az ateista diktatúra évtizedei alatt a keresztyén felekezetek prófétáit elhallgattatták vagy eltüntették, s a helyükbe nem támadhattak újabbak. Ma pedig a világ vallásai között a legüldözöttebb a keresztyén vallás, bár ezt a fősodratú média letagadja vagy

tatúrákból szabaduló nemzetek társadalmának többsége mindezek után is keresztyénnek vallotta magát, s ahol hatalmas tömegek ragaszkodnak a vallásukhoz, ott meg lehet állítani a nyugat „new normality”-nek nevezett, teljes káoszhoz, pusztuláshoz vezető abnormalitását, amit mindenáron ránk akar erőltetni. Ezt a próbálkozást Európa akkor élheti túl, ha megmentjük azt a Közép-Európát, amely tovább képviselheti a klasszikus – legjobb értelemben vett – európai értékeket.

– Az anyaszentegyház hogyan tud a kor kihívásaira válaszolni avégett, hogy ne csupán sodródjon a mai világkorszak eseményeinek passzív elszenvetőjévé? Egy olyan korban, melyben a korszellem, az újmarxista

elhallgatja. Ezzel együtt fontos volna, hogy az egyház hallassa szavát, sőt, kiáltó szó legyen, és hirdesse a főtí pelda nyomán a rendkívül hangsúlyos, jövőt meghatározó üzenetet: az emberiség vagy krisztusivá lesz, vagy nem lesz, mert ha nem tud azzá lenni, elpusztítja önmagát. Jövője a krisztusi embernek van. Keresztyén hivatásunkat illetően akkor lehetünk elégedettek, ha fel tudjuk mutatni, hogy milyen súlyos és időszerű tétje van a krisztusi út elfogadásának, és hogy konkrétan mit tehetünk érte egyénileg és közösségeinkben a magunk szerény lehetőségeivel élve. Mert attól kaptunk missziói parancsot, aki minden hatalom: „Menjetek el tehát, tegyetek tanítványná minden népet...” (Mt 28,19).

Hogyan lehet a gyermeket elégedettségre tanítani?

Sokféleképpen lehet a gyermekneveléshez állni. Lehet úgy, hogy a gyermek csupán egy tökéletlen felnőtt, akinek nem számít a véleménye, mert a szülő képviseli a véleményt. Lehet úgy is hozzáállni, hogy ő a család irányítója, és mindenben alárendelni kényszerülünk az akaratunkat neki. Bármelyik véleményt képviseljük is, ezek végletek, melyek nem hoznak jó eredményt.

Ha megvizsgáljuk, a gyermekeink életében és viselkedésében kettősséget találunk. Nem vonatkozik ez a megállapítás minden gyermekre, mert vannak szorgalmas és az iskolában jól teljesítő gyermekek is, akik az élet minden területén megállják a helyüket, de sajnos nem ez az átlagos.

Az átlaggyermek a külvilággal szemben elégedetlen, szinte soha semmi nem elég a számára, nincsenek határok, ha követelőzni kell. Azonban amikor a gyermek saját teljesítményét vizsgáljuk, azt látjuk, hogy saját magától a kevéssel is megelégszik, az iskolában éppen mond valamit, az önmaga iránt támasztott követelmények korántsem akkorák, mint amiket a szüivel vagy akár a tanárai-val szemben támaszt.

Sokat kutattam, hogy vajon mi, szülők rontjuk-e el a gyermeket, vagy a világtól tanul rosszat, s a válasz az, hogy is-is.

MEGHATÁROZÓ KORSZAKOK

A gyermekkorot minimálisan két korszakra lehet osztani szülői szemmel. Pszichológusszemmel több fejlődési fázis is van, a fejlődéslelektanban sokkal árnyaltabb a gyermekről alkotott kép. Én szülőként két egymástól jól elhatárolható korszakot mondok: az egyik a kamaszkor előtti, a másik a kamaszkorral kezdődő.

Kamaszkor előtt szinte minden eszköz a kezünkben van gyermeknevelés terén, hiszen a csemeténk számára a szülő a minta, a szent, szinte isteníti a gyermek a szülőjét. Sajnos ilyenkor nagyon sok szülő beleesik abba a csapdába (csak egy-két gyermeket nevelve), hogy mindent meg akar adni neki, amire csak képes anyagilag. Nagyon sok esetben a szülő – és legtöbbször a nagyszülő is – hagyja a gyermek által kihasználni magát minden téren.

Ha visszatekintünk kicsit a régmúltba, mást látunk. Szüleink-nagyszüleink korában a gyereket kis kosárban magukkal vitték a mezőre, mert az anyának is dolgoznia kellett; ott nőtt fel a család közelében, de a munkát látva. Nem forgott minden körülötte, megszokta azt, hogy ő is a család egy tagja, akire vigyáznak, de nem kap, mert nem kaphat meg mindent. Volt néhány játéka, s ha unatkozott, megkereste a testvéreit, vagy keresgélt magának tárgyakat, és játékot képzelt el velük. Észrevétlenül tanult meg alkalmaz-

kodni, miközben a fantáziája is fejlődött. A mai ember pedig ezt nevezi primitív, fapados világnak.

A mai generációk azt hiszik, hogy ez milyen rossz időszak volt. A mai gyerek ül a játékhalm közepén, közben unatkozik, és elvárja, hogy a családtagok szórakoztassák. Az anyuka vagy nagymama pedig megfelelési kényszerétől vezérelve játszik, mikor a gyerek ébren van, s igyekszik bepótolni a házimunkát, amikor a gyermek alszik. Az az egygyermekes anyuka, akinek van mosógépe, mosogatógépe, gáztűzhelye, központi fűtése, nyüzögőbb ma, mint szüleim-nagyszüleim korában az az anya, akinek három-négy gyereke volt, és háztartási gépek hiányában minden házimunkát kézzel végzett, s emellett még mezőgazdasági munkát is végeznie kellett.

Abban a társadalomban, ahol felnőttként dolgozni kell a megélhetésért, hogy lesz megelégedett, boldog, dolgos és kiegyensúlyozott a „modern” családban felnövő gyermek?

Bevallom, ha az anyagi lehetőségek megvannak, nehéz kimondani a nemet a gyermek kéréseire, de hogyan tanítjuk megelégedettségre, s hogyan készítjük fel erre a világra való munkás életre, ha előzetesen mindent megvásárolunk neki, amit csak a száján kiejt?

Lehet, hogy most ellentmondok sok modern pszichológiai szakkönyvnek, de szerintem életképebb gyermek nevelhető abból, aki kislánként kiskötenyben sürgölődik az anyjával a konyhában és segédkezik, s véges számú játéka van, mint abból, aki mindent megkap és mindent megengednek neki. S aki számára felnőttként a műkörom kötelező kellék, és azt a férjet keresi, aki reggelente az ágyába viszi a reggelit.

TÜLÉLNI

Ez volt a kisgyermekkor. A következő fázis a kamaszkor, amit szülőként túl kell élni. Bárhogynéveltük is, kamaszként találkozik a mai kinti világgal, mely szerintem nem tel-

jesen normális, belekeveredhet rossz társaságba, és mindent a magáénak akar anélkül, hogy bármit is tennie kellene érte.

A szülő kezéből ebben az időszakában bizonyos fokig bizonyosan kisiklik, és akárhogynéveltük, megtalálja a rossz társaságot és a túlzó életmódot.

A különbség a kamaszok között csupán annyi, hogy mennyire tisztelik a szüleiket, milyen példát adtunk nekik korábban.

Amikor együtt vannak, kamasz társaságban, a viselkedésük szinte teljesen egyforma: hanyag, csúnyán beszélő, kötekedő, talán verekedő is, keresik a bujkálás lehetőségét, hogy lehessen dohányozni vagy alkoholt fogyasztani.

Ebben a korban összetörnek minden általunk felállított korlátot, mert ez az életkori sajátosságuk. De nem kell elkeseredni, előbb-utóbb felnőnek és visszatérnek a családban elsajátított értékekhez, ha vannak olyanok, és felnőttként hozzánk, szülőkhöz lesznek hasonlóak.

A TANULSÁG

Értékeket átadni legfőképpen a zsenge gyermekkorban lehet, akkor lehet felkészíteni erre az életre, de mindenképpen kamaszkor előtt, mert kamaszkorban minden általunk felállított szabályt át fogna hágni, és évekig úgy fog tűnni, hogy teljesen fölöslegesen vesződünk velük 13-14 évet. Később visszakapjuk a gyermekünket, ha a kamaszkor akadályait sikeresen vesszük (szülőként velük együtt), és a felnőtt gyermekünk közben felépíti a saját személyiségét.

Következtetésként megállapíthatjuk, hogy a nevelőeszközök akkor állnak a leginkább rendelkezésünkre, amikor a gyermekeink még kicsik. Ha kiegyensúlyozott életre szeretnénk nevelni őket, kiegyensúlyozott életet kell élnünk.

Isten adjon nekünk elég bölcsességet a gyermeknevelésben!

A kulcsmondát

„Mindig Imre bácsi mellett ültem az istentiszteleteken. Mióta azonban ő pár hete eltávozott, a helye üresen maradt. Olyan furcsa érzés ez. Évekig egymás mellett ültünk, és most nem ül ott senki. Hiányzik” – meséli egy középkorú férfi testvérünk, hogyan éli meg, ha eltávozik mellőle az idős testvér. Életüket összekötötte a közös pad, az egymás ülőszomszédságában megélt hitgyakorlás.

Így ürülnek ki lassacskán a templomi pad-sorok. Így mennek el közülünk azok, akikre számíthatunk. Akikről tudtuk, hogy jönnek, ha esik, ha fúj. Ha viszont nem, az azt jelzi: baj van.

Mindig az a legfájóbb, ha olyan testvértől búcsúzunk, akivel az istentiszteleti közösségekben is együtt voltunk. Számontartottuk egymást, tudtuk, ki hol ül. Szóba elegyedtünk, figyeltünk egymásra.

Még sokáig keresi őket vasárnaponként a tekintetünk. De már csak az üres helyük néz vissza ránk. És a fájó eszmélés: már nincs velünk. Eltávozott.

Közvetlen elődöm, a maga 23 évi itt végzett szolgálata során, egy kisebb gyülekezetet eltemetett. Üres ugyan nem lett a templom,

de meghatározó emberek távoztak, akik egy közösség alkotó részei voltak, és akiket nehéz vagy szinte lehetetlen is pótolni.

Lapozgatjuk a régi jegyzőkönyveket, szolgálati naplókat, és azt látjuk, hogy száz éve még voltaképpen nagy gyülekezetnek számított az, amit mi a jelenben már úgy ismerünk, hogy kicsi.

Évekig amolyan kegyelmi állapotban léteztünk, amikor a sok-sok temetést kiegyenlítették a születések. Most azonban egyre nehezebb pótolni a meghatározó személyeket. Itt is, ott is üres marad egy-egy hely, amelynek korábban állandó gazdája volt.

És ezzel egyidejűleg a gyülekezeti, közösségi életünkben is eltávozik valaki, aki rokon,

szomszéd és jóbarát volt. Kiürülnek a házak, idegenek jönnek, átalakul a település összetétele. Minden változik.

Emiatt egyre többször, mint vészjóslóan károgó fekete holló, megül vállunkon a kérdés: megmaradunk-e, és ha igen, meddig? Vagy úgy járunk, mint a Jékely-versben a marosszentimrei gyülekezet: „Tizen vagyunk: ez a gyülekezet, / a tizenegyedik maga a pap”.

Ezt a szomorkás emberi számvetést azonban sokszor áldással szegényíti az Úr. Amikor váratlanul megteleik a templom, betelnek az üres helyek. Amikor „tizenkettedikünk” és sokadikunk „maga az Úr”, és mi csak nézünk, honnan jött ide ez a sok ember?!

Amikor az Isten Lelke tetszése szerint

munkálja a szíveket és irányítja ide a lépteket. Ilyenkor rádöbbenünk, hogy amíg az Úr akarja, addig van gyülekezet, addig ülnek a padokban, addig szól az ige és elér a szívekbe.

Ez tehát a kulcsmondát: amíg az Úr akarja...

FÁBIÁN TIBOR

Isten elégedett?

A szünni nem akaró emberi elégedetlenség miatt a Bibliában és a társadalomban legtöbbször arra keressük a választ, hogy mi lehet ennek hátterében, és hogyan lehetne változtatni rajta. Olyan válaszokat kapunk, hogy ilyen az emberi természet, és a haladáshoz, fejlődéshez feltétlenül szükség van rá. Ha nem így lenne, akkor megmaradtunk volna a fatengelyes világban, vagy még addig sem jutottunk volna el. De a megelégedés hiánya okolható számos háborúért, a Föld kiszípolozásáért, a kapzsiságért és néhány lelki betegséget is.

Keresztyén emberként csak kapkodjuk a fejünk a bibliai útmutatás és a világi trendek között. Egyfelől a Pál apostolnak adott mennyei választ önmagunkra is szeretnénk alkalmazni: „Elég neked az én kegyelmem” (2Kor 12,9). Másfelől felülünk az emberlét hullámvásútjára, s amikor lent vagyunk, a magasságba akarunk törni, s ha feljutottunk, visszavágunk a mélység nyugalomába. Nem tudjuk kellőképpen levetkőzni az emberi gyarlóságunk, még megváltottakként sem. Talán ennek is tulajdonítható, hogy túl sokat foglalkozunk önmagunkkal, így önző módon kisajátítjuk azt az időt, figyelmet, energiát, amit az Úrnak kellene adnunk. Ezt tesszük

akkor is, ha a megelégedésre vonatkozóan bibliai tanítást keresünk.

Sok prédikáció és tanulmány foglalkozik az ember elégedetlenségének bibliai szempontjaival, de kevés olyan írással találkoztam, amely arra a kérdésre keresne választ, hogy Isten elégedett-e a világgal és az emberrel. E kérdés megválaszolásának nehézsége leginkább az, hogy félelemmel közelítjük meg a témát, mert attól tartunk, szentségtörést követünk el. Éppen ezért igyekszem ragaszkodni a Biblia ígéretéhez, s így remélhetőleg nem kalandozok el az érzések és feltételezések világában.

A VILÁG TÖKÉLETES

„És látta Isten, hogy minden, amit teremtett, íme, igen jó” (1Móz 1,31). A teremtett világot jónak látta az Úr, tehát elégedett volt vele. Nekünk sem lehet okunk panaszra. Nem mondhatjuk, hogy a Nap közelebb vagy távolabb kellene álljon a Földtől. A természet körforgásának eszményi képeiben gyönyörködhetünk. Csodájára járhatunk annak, ahogyan szinte minden mindennel kapcsolatban van. Őszinte elismeréssel vallhatjuk, hogy Isten teremtői munkája tökéletes. A kigyó megjelenése viszont foltot ejtett a teremtés

tisztaságán, s így az ember megtanult többre vágni az Isten ajándékainál. Nem volt elég, hogy az ember ismerte a jót – valójában csak is azt ismerhette, mert minden, amit Isten teremtett, „íme, igen jó” volt –, ismerni akarta a rosszat is, csak nem számolt a következményekkel.

MEGELÉGEDÉS

„Mert lelke szenvedése nyomán látni fog, és megelégedett lesz” (Ézs 53,11). Ézsaiás próféta megjövendölte Jézus szenvedését, s a prófécia közben elhangzik az is, hogy „megelégedett lesz”. Ha nem a Bibliáról lenne szó, akár elírásnak is gondolhatnánk. Hogyan lehet valaki megelégedett, miután sebeket ejtenek rajta, összetörök, kínozzák és ártatlanul elítélik? Ez érthetetlennek tűnik, pedig nem az. Isten elégtételének örökre szóló beteljesedése valósult meg Jézus Krisztus áldozatában. „A mi betegségünket viselte, és a mi fájdalmainkat hordozta... a mi bűneinkért kapott sebeket, a mi vétkeinkért törték össze. Őt érte a büntetés, hogy nekünk békességünk legyen, és az ő sebei árán gyógyultunk meg” (Ézs 53,4-5). A megváltás nekünk békességet hozott, Isten igazságosságának pedig megelégedést.

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN BÉLA

Magyargoroszlói betlehemesek: Júda népe

Nagy izgalommal telt a 2021. év adventi időszaka a Magyargoroszlói Általános Iskola egy kicsiny csapata (12 diák) számára. A világjárvány ellenére úgy döntöttünk, hogy nekivágunk, és megpróbáljuk visszaszerezni azt, amit az elmúlt évek megtagadtak tőlünk. Megragadtuk a lehetőségét annak, hogy elvigyük az örömhírt a gyülekezeteknek, és életben tartsunk egy messiá időkbe visszanyúló hagyományt, a betlehemezést.

Lázasan készültünk az adventi időszakban, hogy advent negyedik vasárnapján előadhassuk a hagyományörző betlehemes játékunkat. A kis csapat szöveget tanult, énekeket gyakorolt, jelmezeket készített, feldíszítette betlehemes makettjét, és várta, hogy megmutathassa, amivel készült.

Sajnos a járványügyi megszorítások miatt tavaly nem mertünk nagyot álmodni, nem vihettük el gyárakba, intézményekbe betlehemes játékunkat, ezért nagyon hálásak vagyunk, hogy a Magyargoroszlói Református Egyházközség és a Baptista Gyülekezet fogadta a csoportot, és az adventi istentiszteletek keretében bemutathattuk az énekekkel, verssel átdolgozott betlehemes játékunkat.

Nagyon nagy élmény a gyerekek számára egy ilyen feladatban részt venni, és különösen nagy kihívás is, hiszen 6–8. osztályos diákokról van szó, akik nincsenek hozzászokva ahhoz, hogy nagy közönség előtt megnyilvánul-

janak. Sikertől leküzdöttük ezt a félelmet, és helytállniuk. Úgy érezzük, sikertől átadniuk az örömet.

A betlehemezés végeredményben egy hagyomány folytatása – kétévi kiesést leszámítva –, hiszen iskolánk a 2014–2015-ös tanévben sikeresen pályázott, és részt vett a Székelykapuk-ZöldKapuk című közép-európai civilizációs versenyben. Ennek keretében, saját épülésünkre és környezetünk örömeire, egy sok száz évre visszanyúló hagyomány ápolásába kapcsolódtunk be. Ez a hagyomány a járvány beköszöntéig fennmaradt az intézményünkben, és minden karácsonyi

műsor egyik fontos sarkköve maradt. Tavaly ismét megpályáztuk a betlehemes játékunkkal a verseny fődíját: egyhetes horvátországi kirándulást, amelyet az Európai Magyar Fiatalokért Alapítvány évről évre biztosít a csapatoknak. A közösség továbbá vállalta, hogy a betlehemezés hagyományának megfelelően, a kapott adományokat humanitárius célokra használja, átutalja az alapítvány számlájára, s azokat az EMF-Alapítvány székelykapus nevelési programra és afrikai partneriskolai segítségnyújtásra fordítja.

Facebookos csoportot is létrehoztunk Magyargoroszlói betlehemesek, Júda népe címen.

Legfontosabb célunk az, amit hét évvel ezelőtt kitűztünk, hogy minél több emberhez eljussunk, az evangélium üzenetét minél több emberhez elvigyük, közben hagyományt ápoljunk, közösséget építsünk, egymásra figyelve, egy nemes cél érdekében összefogva a szeretetet gyakoroljuk.

A program végén sok pozitív visszajelzés érkezett hozzánk, és csak szép tapasztalatokról tudunk beszámolni. Hálásak vagyunk Istennek a lehetőségért, és függetlenül az eredményhirdetéstől minden gyermek nevében mondhatom, hogy mi már győztesek vagyunk, hisz nagyon sok tapasztalattal, mosollyal, dicsérrel lettünk gazdagabbak, és hisszük, hogy nem volt hiába a fáradozásunk. Istené legyen mindenért a dicsőség és hála!

FUTÓ ANGÉLA ENIKŐ MAGYARTANÁR

Élménnyel és áldással gazdagodtak

- 14. Bibliismereti vetélkedő Magyarkécen

A Királyhágómelléken 2007-ben rendeztek először egyházközségi szinten gyülekezetek közötti bibliismereti vetélkedőt ifjak számára. Az érmelléki egyházmegye szervezte meg azóta is mindegyik alkalommal a döntőt, várva az egyházmegyei megmérettetések győzteseit. Így történt ez most is, és akárcsak az első alkalommal, most is Magyarkéc adott otthont a nívós eseménynek. Az idei téma Márk evangéliuma volt.

Csak hogy a változás, ami azóta végbement a Margittától északra fekvő település református egyházában, leírhatatlan. Pezsgő gyülekezeti élet, lelki és fizikai épülés, csoda, áldás a munkán. Nem változott azonban a helyi lelkes, Mike Pál lendülete és az általa vezetett csapat, az Élő kövek áldásosztó szolgálata. Jó volt zenéjükre belépni a templomba.

Az ifjak, akik a bibliismereti vetélkedő döntőjére eljutnak, így nemcsak a megmérettetés izgalmával maradnak, hanem azzal az

élménnyel is, amit ott kapnak, és azt senki nem veheti el tőlük.

Csúry István, jó szokása szerint, a Bibliaolvasó kalauz szerinti napi ige alapján prédikált: Jak 5,13–16. Az igének gyakorlati haszna van. A püspök úr biztatta a fiatalokat, hogy az általuk megtanult igeszakaszokat is ültessék gyakorlatba. Legyenek hitből fakadó cselekedeteik!

Rákosi Jenő esperes köszöntőjében Krisztus-követésre biztatta az ifjakat, majd Bán Alpár, az egyházmegye ifjúsági előadója vette át a szót, és a csapatok bemutatása után levezette a bibliismereti vetélkedőt.

Kétszer húsz, azaz összesen negyven kérdés kellett válaszolniuk az ifjaknak, Márk evangéliumából. A részletekbe menő, egyáltalán nem könnyű kérdésekre ügyesen válaszoltak a fiatalok, és a javítóbizottság munkája nyomán kialakult a sorrend: 1. Magyarkéc (Érmellék) 2. Magyargoroszló (Zilah) 3. Szilágyborzás (Szilágyosmlyó) 4. Sziget-

lanka (Szatmár) 5. Kismajtény (Nagykároly) 6. Kispereg (Arad).

A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának volt egy elképesztően nagy felajánlása a verseny első három helyezette számára. Lukács Olga dékán élő bejelentkezéssel jelentette be az eredmény után, hogy a dobogós csapatok tagjai számára a Vallástanárképző Kar a sikeres érettségi után ingyenes helyet biztosít a fakultáson, ezenfelül a második szak tandíját egy éven keresztül átvállalja. Például ha valaki vallástanár-angol szakra szeretne járni, akkor automatikusan ingyenes helye van a vallástanárképzőn, és ha az angolon fizetéses helyre jutna be, akkor a vallástanárképző fizeti annak is a tandíját egy évig. Fokozódott tehát az öröm, de boldog volt mindenki, aki részt vehetett ezen az alkalmon. Élménnyel és áldással gazdagodtak. Az eseményt támogatta a Communitas Alapítvány.

0–100 – Nemzedékről nemzedékre Szigetlankán

Nullától százig... Ha azt kérném az olvasótól, hogy számoljon el most százig, sok mindenkinek nem lenne türelme hozzá. Pedig nem nagy idő. Ha azt kérném, hogy csak gondoljunk bele, mi minden történhet száz perc, száz óra, száz nap, száz év alatt, fel sem tudnánk mérni annak nagyságát és gazdagságát... Pedig az örökkévalósághoz képest ez sem nagy idő.

Az örökkévaló Úr igéje szól az év első napján egy keresztlő és egy századik születésnap alkalmából. A Szatmár-szigetlankai Református Egyházközség legfiatalabb és legidősebb tagját ünnepelhették a 2022. év első napján. Szemben talán nem is indulhatott volna az év Szigetlankán.

Rác Ervin lelkipásztor szombat délelőtt 10 órától az ideai református falinaptáron legnagyobb betűkkel jelzett ige alapján szolgált: „Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezettek” (Mt 5,9). Jézus azt akarja, hogy boldogok legyünk, és békesség

legyen a szívünkben. Feladatot ad erre az évre, mégpedig azt, hogy békekövetek legyünk.

A hídember szerepe nem mindig hálás, mert azt mindkét oldalól támadhatják, de Istentől kapott megoldandó feladatunk ez a következő esztendőben. Igyekezzünk a békességre, teremtünk békét, és akkor ránk fognak ismerni, mint Isten gyermekeire! – buzdított a lelkész.

Soha rosszabbul ne induljon az év egy gyülekezetben sem! Az év első istentiszteletén keresztlőre került sor: Szabó Csenge Flóra szülei, keresztszülei, családja és nagycsaládja:

a gyülekezete örült együtt annak, hogy Isten gyermeke lett.

Az istentisztelet után a lelkipásztor születésnapot ment ünnepelni, úrvacsorai közösgébe. Őzv. Hiripi Sándorné Boros Terézia, a gyülekezet tagja a napokban töltötte be századik életévét. A lelkipásztor, akit nagy szeretettel fogadtak, a 100. zsolttárral köszöntötte az ünnepeltet.

Dédnagymamától dédunokáig látszott, tapasztalható volt a zsolttárban idézett szeretet és hűség. A lelkipásztor megkérdezte az ünnepeltet, mire emlékezik vissza a legszivebben az elmúlt évszázadból. Szinte kapásból jött a válasz: esküvőjére, a gyermekek, unokák és dédunokák születésére.

Az ember biztosan kíváncsi arra, hogy mi lehet a titka a hosszú életnek. Ha az ő életére tekintünk, akkor kapunk egy választ a kérdésre: a hálátelt szív. Elmondta, hogy ha valami gond, bosszúság vagy harag került az életébe, tudott fátylat tenni rá.

RÁC ERVIN

Akik Istent szeretik, minden javukra van

– Kárpát-medencei női imanap Szamos-negyeden

Tizenhatodik éve december első vasárnapján rendezik meg a Kárpát-medencei imanapot, Kárpát-medencei református nőszövetségek kezdeményezésére. Idén a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetsége állította össze az imafüzetet és liturgiát. Ez év mottója a Róm 8,28: „Akik Istent szeretik, minden javukra van.”

Szatmár-Szamos-negyed református temploma adott otthont a szatmári egyházmegye számára az eseménynek. A Bethlen Gábor téri református templomban vasárnap 17 órára gyűltek össze az asszonyok együtt imádkozni: az öt szatmári gyülekezetből, Amacról, Hiripről, Túrterebesről, Lázáriból, Ombodról, Sárközüljáról és Szárazberekéről érkezve.

A járványügyi szabályokat betartva, istentiszteleti alkalmakkal kapcsolódtak be az imaláncba. Igét hirdetett Balázs Kiss Csilla érmihályfalvi lelkész, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület jegyzője Pál apostol rómaiabeliekhez írott levele 8. fejezetének 35-től 39-ig terjedő versei alapján.

Az igehirdető a 17 évvel ezelőtti népszavazásra visszautalva elmondta, hogy akkor, akárcsak ezen a vasárnapon, meggyulladt a második adventi gyertya, de mi fázhattunk tovább. A trianoni sötétség a csontokat és a lelkeket átjárta, megfagyott minden, ami az

életet jelentette. De Krisztus szeretetétől semmi sem szakíthatott el.

Bogya Kis Mária házigazdaként és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület nőszövetségének elnökeként köszöntötte a gyülekezetet: „A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetsége az 1930-as évek elején, nehéz történelmi időkben született. Ma elmondhatjuk, hogy Istennek hála, tevékenységünket sok áldás kísérte. Szolgálatunk hármas pillérré épül: a hitélet ápolása, szociális munka végzése, a kultúra ápolása.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület kilenc egyházmegyéjében több mint 200 gyülekezetben működik nőszövetség, Temesvártól Aradon, Biharon, Érmelléken, Nagykárolyon, Szatmáron át egészen Nagybányáig, valamint a Zilahi és Somlyói egyházmegyékből több mint 3000 nőtestvérünk munkálkodik a szeretetszolgálatban. Szolgálatuk a segítő szeretetre épül. Szegények, árvák, özvegyek sorsát hordozzák szívükön asszonytestvéreink. Sokan közülük maguk is özvegyek, kisnyugdíjasok. Mégis tetszett Istennek, hogy az ilyenekre bízta az ő egyháza népének sorsát. Mindig ott segít nek, ahol szükség van szeretetszolgálatukra. Ők a gyülekezet édesanyja. Isten megtartó kegyelme kísérfje imaszolgálatunkat, áldja meg és vezérelje mindenkor életünket, Fiáért,

az Úr Jézus Krisztusért. »Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?« (Róm 8,31)»

Dr. Király Lajos esperes Pál apostolnak a Filippibeliekhez írott levele 4. részének 5. versével köszöntötte a gyülekezetet: „Az Úr közel.” Az adventi időszak az esperes számára – az ige tükrében is – a kapcsolatot jelenti: Isten érkezik az Ő Fiában az emberekhez, közelít hozzánk a „testet öltött Ige”. A Brigham Young Egyetem és az Arizonai Egyetem munkatársai egy érdekes kísérlet eredményeit tették közzé a Plose One tudományos folyóirat hasábjain: az emberek kevesebb nehézséget és stresszt élnek át nehéz időszakokban, ha valaki támogatja őket. Az adventi időben Isten tehát érkezik, és közel szeretne lenni hozzánk. Csodatettének egyik fontos üzenete, hogy ne csak egymás mellett éljünk, hanem valóban, ténylegesen és valóságosan KÖZEL legyünk egymáshoz és Istenhez.

A jelenlevők imádkoztak az Anyaszentegyházért, a családokért, nemzetünkért, nőszövetségeikért, lelkipásztorokért, presbiterekért, gyermekekért, ifjúságért, diakóniáért, szociális intézményekért, missziói szolgálatokért. Az Úr legyen imádságuk meghallgatója!

Az imanapi perselypénzt a Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyermek- és idősothonainak javára ajánlották.

Az időzített bomba

Nem először szembesült az elmúlással és azzal, hogy vannak megmásíthatatlan pillanatok, amikor meg kell hajolni Isten akara- ta előtt. Pásztor Dániellel mégis hatalmasat fordult a világ, amikor idén ősszel közölték vele az orvosok, hogy súlyos szívbetegsége miatt bármelyik percben meghalhat. A lesújtó diagnózis után a Tiszáninneri Református Egyházkerület püspöke úgy érezte, hirtelen minden sürgetővé vált, hiszen nem biztos, hogy lesz holnap. Megrázó beszélgetés a dolgok átértékeléséről, a hitről, a reményről és a szeretetről.

– Mi ment végbe önben, amikor az orvosok közölték, hogy bármelyik pillanatban véget érhet az élete a szívbetegsége miatt?

– Váratlanul ért a helyzet, mert semmilyen tünetem nem volt, egy rutinvizsgálat derített fényt a problémára. Addig a pillanatig fogalmam sem volt arról, hogy súlyos állapotban vagyok. Megdöbbenett, hogy három orvos egybehangzóan állította: csoda, hogy egyáltalán élek, és nincs sok vesztegetni való idő, el kell végezni rajtam egy komoly műtétet. Lelkipásztorként pontosan tudom, és hirdetem is, hogy Isten kezében van mindannyiunk élete, de mindaddig, amíg egészen személyessé nem válik a létezés kérdése, sokszor mindez a megfoghatatlan kategóriába tartozik.

– Talán mindannyian úgy gondolunk erre, hogy meghalhatunk majd egyszer. De önnök ott, a kórházban az orvosok szakvéleménye egészen közel hozhatta ezt a távolság homályába vesző jövőt.

– Pontosan így van, és a rossz hír fájdalomosan érintett. Az orvosi diagnózissal egy pillanat alatt átértékelődött számos dolog az életemben. Például az, hogy mit jelent az idő. Mit jelentenek a mögöttem lévő napok? Vajon megkapom-e Istentől a holnapot? Igaz lesz-e, amit a doktor úr mondott, hogy bármelyik pillanatban meghalhatok? Mennyi időt ad még az Isten? Mi addig a feladatom? Mi az, amit elmulasztottam, és mit tettem meg, amit nem kellett volna? Van-e rendezetlen dolog, amit ma kell helyretenni, mert nem biztos, hogy lesz holnap? Hirtelen minden sürgetővé vált.

– Mit tett ezután?

– A katéteres szívvizsgálat mutatta meg, hogy igazán nagy a baj, és még akkor, a kórházi ágyon csendességet tartottam. Egyedül voltam a szobában. Csend volt, én pedig párbeszédbe kezdtem az Istennel. Azt kérdeztem tőle: „Uram, te beállítottál engem a püspöki szolgálatba, most mégis lehetséges, hogy elveszed az életemet, és nincs tovább?”

– Kapott feleletet a kérdéseire?

– Isten megvilágosított, hogy nem az alkalmasokat hívja el a szolgálatra, hanem az elhívottakat teszi alkalmassá arra. A kettő között nagy a különbség. Eszembe jutottak a bibliai példák, például Mózes, aki aligha volt alkalmas rá, hogy kivezesse népét az egyiptomi rabszolgaságból, de Isten kiválasztotta őt.

– Ezt értem, püspök úr, csak próbálom elképzelni, ahogy ott ül a kórházi ágyon, és felteszi a kérdést Istennek: lehet, hogy mégis elveszed az életemet? A legtöbb ember bizonyára megkérdezné, hogy miért.

– Azon a délutánon, ott, a kórházi ágyon természetesen nem volt mindez ennyire letisztult, mint most. Ábrahám és Izsák története motoszkált bennem, amikor Isten azt kérte Ábrahámától, hogy áldozza fel az egyetlen fiát. Ábrahám erre azt felelte: a dolgok menete a te kezében van, Uram, megteszek mindent, amit kérsz. Korán reggel felkelt, maga mellé vette a fiát, a kést, a tüzet, és elindultak. Bennem is csak ez volt: Uram, lehet, hogy elveszed az életemet, de egyet tudok, hogy te állítottál be a szolgálatba.

– Jól értem? Kapaszkodót jelentett önnök a tudat, hogy Isten bizonyára nem ok nélkül állította a püspöki szolgálatba?

– Ez nagyon lényeges dolog, és valóban fontos kapaszkodóm volt, ami nélkül nehezebben vésteltem volna át a várakozás napjait. Végül hónapok teltek el, mire megoperáltak.

– Hogy telt az idő ebben a megterhelő lelkiállapotban?

– Emlékszem, amikor egy idős kardiológus főorvos megnézte a leleteimet, láttam

a szomorú arcán, hogy nem tudta magában hová tenni a sorsomat. Nem volt könnyű látnom sorozatban az orvosok riadt és sajnálkozó tekintetét. Azért félték, mert tudták, hogy időzített bomba ketegy bennem.

– Vagyis orvosilag nem adtak volna egy fabatkát sem az életéért?

– Így volt. Már ott tartottunk, hogy én vizsgáltam és bátorítottam őket, hogy nekem van kapaszkodóm, van ígéretem, amelyben komolyan hiszek, és ezt a hitet nem engedem el. Azt vallo most is, hogy Isten fontos küldetéssel bízott meg. Hogy miként válik realitássá, azt letettem az Úr kezébe.

– Gondolt a halálra?

– Igen, gondoltam rá. Voltak már pillanatok az életemben, amikor találkoztam és szembenéztem a halállal. Évekkel ezelőtt elvesztettem az első feleségem, és egyedül maradtam a három gyermekünkkel. Vannak pillanatok, amikor az ember nem tud mit szólni, meg kell hajolni az Isten döntése előtt.

– Volt önben lázadás, hogy miért kap ennyire nehéz súlyokat? Sorolta a csapásokat, amiken csak nehezen tudott túljutni?

– Álságos lenne azt mondani, hogy nem! Akkor is föltettem a kérdéseimet Istennek, amikor a feleségemet elvesztettem, bár sokan figyelmeztettek, hogy hívő emberként nem szabad lázadni Isten döntései ellen, hanem egyszerűen csak tudomásul kell venni, ami történt. Én azonban kérdeztem a feleségem halálakor és a saját betegségem alatt is, ahogy a zsoltáríró, Dávid is megkérdezte: Istenem, miért? Hiszen próbálok a te utadon járni és neked engedelmessé válni.

– **Hogyan érkezik a válasz, és honnan tudja, hogy az éppen Isten válasza?**

– Az igeolvasás mindig egyfajta válaszlehetőség. A betegséget végigkísérte egy bibliai ige, amit képeken, kártyákon számos alkalommal váratlanul megkaptam: „Mindenne van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.” Isten akár egy prédikáción keresztül, vagy egy beszélgetésben is szól hozzánk, amikor bizonyossággal tudjuk: „Uram, amit most gondolok és érzek, azt most te adtad.”

– **És milyen választ adott?**

– Az egyik munkatársam a püspöki hivatalban azt mondta, hogy az elmúlt időben Isten lelkiileg készítette fel engem a szolgálatra, ezúttal pedig fizikailag és testileg teszi ezt. Először azt gondoltam, hogy talán viccel velem, de aztán otthon komolyabban végiggondoltam, amit mondott, és arra jutottam, hogy igaza lehet. Volt ugyanis egy rejtett betegségem, ami a tudtomon kívül gátolta a szolgálatomat. Isten pedig azt mondta: ezt az akadályt elveszem előled úgy, hogy adok orvosokat, akik meggyógyítanak és rendbe tesznek.

– **Melyek voltak azok a dolgok, amelyekről úgy érezte, hogy a műtéig sürgősen meg kell tennie?**

– Az első gondolatom a családom volt, még szorosabbá akartam fűzni a velük való kapcsolatomat. Azt éreztem, kevesebb időm van arra, hogy nagyon-nagyon szeressem őket, és most kell megmutatnom, hogy mennyire fontosak nekem. Hasonlóan éreztem a munkatársaimmal kapcsolatban is, hiszen nem tudtam, meddig lehetek még közöttük. Talán nem is értették, hogy mi a helyzet, hiszen velük gyakorlatilag nem történt semmi, de velem igen! Nekem tényleg sürgető volt, hogy kimutassam a szeretetemet.

– **Hogyan fejezte ki a szeretetét?**

– Ahogy csak tudtam: szavakban, gesztusokban; sokszor megöleltem, megsimogattam őket, mert éreztem, hogy ez így van rendjén.

– **Egy ilyen diagnózis után sokan valószínűleg nem tudnának koncentrálni a munkájukra, de úgy tudom, ön bejárt a püspöki hivatalba, és végezte a szolgálatából adódó feladatokat.**

– Egy idő után békeségem volt ezzel a helyzettel, Isten elvette a félelmemet. Inkább az volt a nehéz, amikor kiírták a műtét időpontját, de el kellett halasztani egy hónappal későbbre. Ez lelkiileg megviselt, bár a többiek azt mondták, hogy nem látnak rajtam idegességet, feszültséget, ugyanúgy dolgoztam a hivatalban, vasárnaponként pedig felmentem a szószékre, mint annak előtte.

– **Másként szólt az ige a szószékről vasárnaponként abban a kis sajtóvezetési templomban?**

– Úgy hiszem, hogy másként, mert voltak dolgok, amelyek végérvényesen elvesztették az értéküket, míg mások felértékelődtek. Amikor beteg az ember, nem számít többé, hogy milyen autója van, milyen ruhában jár, és mennyi a fizetése. Amiről egészségesen azt gondoljuk, hogy az életünk fontos részei, azok a betegségben hátrасorolódnak. Előkerülnek a lelki értékek: a szeretet, a megbocsátás, a türelem. Az a kérdés feszeget, hogy mit adhatok még az embereknek. Biztos vagyok benne, hogy ez a hangsúlyeltolódás megjelent a prédikációimban is.

– **Szeptember közepén pedig eljött a műtét ideje.**

– **Előző nap Budapesten aludtunk a feleségemmel, de a kórházba már csak egyedül mehettünk. Sosem felejttem el a pillanatot, amikor beszálltam a taxiba ezzel a tengerrel a lelkemben: lehet, hogy nem látom soha többé.**

– **Megrendítő pillanat.**

– Valóban szívbe markoló volt. A kórházban a szívsebészprofesszor részletesen elmagyarázta a műtét menetét, és nem hallgatta el a kockázatokat sem. Azt is elmondta, lehet, hogy most beszélgetünk utoljára, de hozzátette, hogy ezt most hagyjuk, ne foglalkozzunk vele! Viszont én azt kértem, hogy erről igenis beszéljünk! Megköszöntem neki, hogy elvégzi rajtam másnap a bonyolult műtétet, és elmondta azt is: legyen biztos abban, hogy semmi olyan nem történik a műtét során, amiről Isten ne tudna, és ne adná hozzá a jóváhagyását. Sosem felejttem el, ahogyan kikerekedett szemekkel rám nézett, és azt felelte: akkor ezt a mondatot majd ismétéljük el a műtét után is. Hála Istennek ez a pillanat is eljöhett, mert sikerült a műtét. Amikor már felkelhettem, bementem újra a professzor úr szobájába, és mondtam, hogy

ne felejtsem el azt, amit ígértünk az operáció előtt. Felemelő pillanat volt, ahogy együtt, biztonyságtétlenség, imádságként elmondtuk, hogy semmi nem történhet az Isten akaratán kívül. Egy öleléssel búcsúztunk el egymástól, és láttam, hogy mindez szokatlan számára orvosként, viszont éreztem, hogy neki is jól esett, ami történt. Pedig lehetne azt mondani, hogy csak egy beteg voltam az ezerből, vagy hogy számára ez csak rutinműtét volt.

– **Bár nem vagyok orvos, mégis úgy gondolom, hogy egy komoly szívűtét sosem lehet rutin.**

– A professzor úr úgy cserélte ki a szívkoszorúereimet, hogy nem állította le a szívem, hanem a dobogó szíven hajtotta végre a műtétet. Ez már önmagában is csoda, nem sokan tudnak ilyen nehéz beavatkozásokat elvégezni. Köszönöm Istennek azt a tudást, amit neki adott, hiszen ezáltal számos életet tud megmenteni. A rutinműtétekről szólva pedig az jut az eszembe, hogy a betegeknek a legapróbb műtét sem rutin. Rengeteg tanulsággal, kiszolgáltatottsággal, megtapasztalással jár.

– **Eljutottak-e püspök úrhoz azok a hírek, hogy például a nagyváradi református egységnapon az ünneplők együtt imádkoztak a gyógyulásáért? Úgy tudom, hogy sok közösség hordozta az imáiban.**

– Most is libabőrös leszek tőle, ahogy erről beszél, igazán megható. Balog Zoltán püspök úr hívott a nagyváradi ünnep után, és beszámolt róla, hogy mi történt. Sok erőt adott, hogy ennyien gondolnak rám testvéreként. Szeretném, ha bekerülhetne az interjúba, hogy köszönöm a gyülekezetemnek és a munkatársaimnak az imádságos háttérrel, amellyel a legnehezebb napokban is mögöttem álltak. Hálság vagyok az egész családomnak, és külön köszönöm a feleségem szeretetét, akivel együtt sírhattunk, akivel megoszthattam a félelmeimet, és aki körülölelt a gyógyító szeretetével. A saját bőrömön is megtapasztaltam, hogy gyógyító ereje van a szeretetnek.

– **Milyen az élet a megújult szívvel?**

– Amikor a lábadozás után visszatértem a püspöki hivatalba, az új református énekeskönyv egyik énekével fogadtak a munkatársaim: „Új szívet adj, Uram, énnekem, új szívet adj, én Istenem, amely csupán csak te érted ég, véled jár szüntelen.” Valóban megújított szívet kaptam, amely ténylegesen másként dobog: kissé lassabban, hiszen az orvosok szerint így majd tovább tart. A lényeg azonban az, hogy lelkiileg is minden más lett: Isten megőrzött, megerősített, és ezzel az ajándékával állított újra szolgálatba, hogy menjek, hirdessem és adjam tovább minél több embernek az ő végtelen szeretetét.

Fellebbeztek, fellebbezünk

Amint azt közöltük a sajtóban: „Elismerte a református egyház tulajdonjogát a zilahi Wesselényi Miklós Református Kollégium ügyében a Kolozsvári bíróság elsőfokú ítéletében kimondták, hogy jogutódként a Királyhágómelléki Református Egyházkerület az épület tulajdonosa.” (Kronika, 2021. december 2.) Azt tudtuk, hogy a per, amely tudományos igényű ügyvédi és bírói előmunkálatok alapján zajlott, nem marad háborítatlan, és hivatalból megfellebbezik.

A 375 éves intézet ősi épülete az utóbbi hetven esztendő alatt szüntelenül kopott, mint gazdátlan, árván hagyott jószág. Jogos tulajdonosát, az egyházat kitiltották; az államosítók, mint bizonytalanul meggartható zsákmányt, mostohán kezelték. Csak az utóbbi évtized adott alkalmat arra, hogy Demjén Attila vezetésével határozott lépéseket tehesünk az ingatlan tulajdonjogának visszaszerzésére.

A határozott lépést konok ellenállás követte. Ennek következménye, hogy egyáltalán nem váratlanul, hivatalból megfellebbezték a javunkra hozott táblabírói határozatot. Közben nem függesztették fel a Romániai Református Egyház két püspöke ellen indított büntetőjogi eljárást.

Előre borítékolható, hogy ha a törvényszéken nem boldogulnak az államosítók jogutódai, akkor egy mondvascinált büncselekménnyel mégis pert tudnak nyerni. Ennek kitapintható jele, hogy bevetik a korrupció elemét: a pénzt, nem sajnálva megvádolni bírót, ügyészeket, állami hivatalnokokat,

akiknek tisztességét illene tűzön-vízen védelmezni még országunkban is.

A fellebbezőknek nem válaszolhatunk törvényesen másként, mint fellebbezéssel. Megtesszük. Megtesszük akkor is, ha óvatoskodó magyarok attól félnek, hogy a rommá silányuló épület felújítására nem lesz fedezet. Megtesszük, ha némelyek belefáradtak a jogi labirintus útvesztőbe, és akkor is, ha egyesek a törvényes lépések helyett polgári engedetlenségre csábítanak. Megtesszük, mert a Biblia is arra tanít, hogy fellebbezzünk, ha bajba kerülünk.

A fellebbezés fogalma az Újszövetségben így található: segítségül hívni Istent! Amikor mi így fellebbezünk, akkor kifejezzük, hogy annyira nemes ügyünk a zilahi iskola, hogy Istent szólítjuk tanúként. Tulajdonjogunk bizonyossága annyira tiszta és erős, hogy Istent segítségül hívjuk. Az ellendrukkerekkel

és az eddigi hátráltatókkal szemben mi Istent hívjuk segítségül. Magunk mellé és azokhoz, akik velünk együtt akarják rendbe tenni az ősi tanodát, ugyancsak Istent hívjuk segítségül. Segítségül hívjuk Istent azokhoz, akik most miattunk saját embereiket rágalmazták, a törvény képviselőit bemocskolják, akiket nemtelen támadásra biztatnak.

Nem lesz könnyű évünk, sőt kimondottan emberpróbálóknak tűnik, mégis reményteljes, ha megértjük az apostol szavait: „Ha pedig mint Atyátokat hívjátok őt segítségül... tudva..., hogy hitetek Istenbe vetett reménység is legyen.” (1Pét 1,17–21)

Keményen kezdődő új esztendőnket áldja meg erősen az Út, Igazság és Élet Ura!

Nagyvárad, 2022. január 3.

A békeség kötelékében!

Csúry István püspök

Nem tagadom, hogy a politikai szereplőknek nem könnyű következetesnek maradniuk. Gyakran előfordul, hogy ami ma elhangzott, annak holnap az ellenkezője is elhangzik.

Mindennek oka lehet a megváltozott politikai széljárás vagy a személyes ambíció, mely a „húsfazék” mellett tartja az érintettet. Ez utóbbinak ékes példája, ha hűséges pártkatonának tartott illetők több pártot kipróbálva személyüket érintő kérdésekben csúsztatásokkal élve igyekeznek felszínen maradni. Hogy ez elfogadható, érthető? Ki-ki maga döntse el.

Arany János elsősorban a költőkre vonatkoztatva megengedően fogalmaz: „...Költő, hazudj, de rajt ne fogjanak”, viszont rögtön hozzáteszi: „mert van egy példa, hogy: a szánta eb... A szánta költő még keservesebb.”

Úgy gondolom, ez utóbbi következtetése érvényes minden közéleti szereplőre.

Valószínű, a bibliás Arany a Könyvek Könyvéből ihletődött, amikor ezeket a vere-

Ébresztő

tes sorokat leírta. Hisz Pál apostol már közel 2000 évvel ezelőtt a Római levélben ars poeticáját így fogalmazta meg: „Igazságot szólok... nem hazudok, lelkiismeretem velem együtt tesz biznyságot...” (Róm 9,1)

E rövid eszmefuttatás bennem akkor fogalmazódott meg, amikor a Fidesz 29. Kongresszusa egyenes közvetítésének végét követtem az egyik hírcsatornán. Ugyanis szolgálati elfoglaltságom miatt csak Orbán Viktor miniszterelnök nagyívű beszédét hallgathattam meg.

A képernyő alján futó hírek között olvastam, hogy érdekképviseletünk első embere ezt a magvas üzenetet fogalmazta meg: „A Fidesz mindig a helyes utat választotta.” Nem férhet kétség az állítás igazságához, csak nekünk, az idősebb nemzedéknek ez a „megvilágosodás” nem igazán hiteles. Ugyanis az elmúlt 30 évben volt olyan időszak, amikor ezt

a tételmondatot az akkori hivatottak ilyen határozottan nem mondták ki!

Sőt azok kegyét keresték, akik az ellenkező oldalon álltak. Erre szokták volt mondani: „Akinek nem inge, ne vegye magára.” Egy biztos, akkor lesz rend a politika világában, amikor a következetesség lesz a mérce, nem a „helyezkedés”. Azzal is tisztában vagyok, hogy a „damaszkuszi szindróma” nem örödtől való, de valaki találóan jegyezte meg: „manapság túl nagy a tolongás a damaszkuszi úton”.

Talán legyen szabad még annyit hozzáfűznöm az előbbiekhöz, hogy a „felfedezett igazságról” azokat is ébreszteni kellene, akik tájainkról „tántorogtak ki”, s odaát az orbáni diktatúráról harsognak. Csak halkán jegyzem meg ajánlásomat: Térjenek haza, ha már odaát annyira kibírhatatlan az élet!!

Mi pedig, akik maradtunk, maradjunk, jövő áprilisban KÖVETKEZETESEN tegyük dolgunkat – az ő érdekükben is!

VARGA KÁROLY

Bibliai gondolatok a 2022-es ökumenikus imahét napjaira

1. nap. Kelts fel, és vonj minket tökéletes világgossáгодba

„...láttuk az ő csillagát napkeleten...”
(Mt 2,2)

Ebben a törekeny és bizonytalan világban fényt, egy távoli reménysugarat keresünk. A gonoszság közepette a jót óhajtjuk. Keressük a jót önmagunkban, de oly gyakran úrrá lesz rajtunk a saját gyengeségünk, hogy még a remény is elhagy. Abban az Istenben van bizodalunk, akit imádunk. Isten az ő bölcsességében képessé tett arra, hogy isteni beavatkozásában reménykedjünk, de arra nem számítottunk, hogy az ő közbeavatkozása egy személy lesz, és hogy maga az Úr lesz közöttünk a világgossáгод.

2. nap. Az alázatos vezető falakat dönt, és szeretettel épít

„Hol van a zsidók királya, aki most született?” (Mt 2,2)

Jeremiás elítéli Izrael (Júda) királyait, akik rossz vezetők voltak, megosztották és szétszórták a népet. Vezetésük felbomlasztotta, és fogságba juttatta a népet. Ezzel szemben az Úr olyan királyt ígér, aki pásztorkolja a népet, aki „törvényesen és igazságosan jár el az országban”, összegyűjtve nyájának tagjait.

Világunk jó vezetőért könyörög, és állandóan valaki olyat keres, aki megfelelhene ennek a kívánságnak. De hol található ilyen vezető? Csak Krisztusban láthatjuk az Isten szíve szerinti király vagy vezető példáját. Amikor elhívást kaptunk követésére, akkor arra is, hogy magunkévá tegyük szolgáló királyságát az egyházban és a világban. Krisztusban azzal találkozunk, aki nem rombol, nem szakít szét, hanem épít és egyesít, isten nevének dicsőségére. Vezetése nem önző és nem erőszakos. Hanem olyan szerető, szerény szolgálóval találkozunk benne, aki nem tekint zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel. Ő az, aki szolgálni jött, ahelyett, hogy neki szolgáljanak, és követői ugyanerre kaptak elhívást.

3. nap. Krisztus jelenléte megfordítja a világ szokásos rendjét

„Amikor ezt Heródes király meghallotta, nyugtalanság fogta el, és vele együtt az egész Jeruzsálemet.” (Mt 2,3)

Az Úr közénk jött. Krisztus jövelete megzavarja a világ szokásos rendjét. Oly sok nemzeti vezetővel ellentétben az Úr alázattal jön, elítéli az igazságtalanság és elnyomás gonoszságát, amely a hatalom- és karriervágyat kíséri. Jézus jövelete a szív megváltozá-

sára, az élet átférmálására hív, azért, hogy az emberek felszabaduljanak mindaz alól, ami elembertelenít és szenvedést okoz.

4. nap. Bár kicsinyek vagyunk és szenvedünk, nincs hiányunk semmiben

„Te pedig Betlehem, [...] semmiképpen sem vagy a legkisebb” (Mt 2,6)

Betlehem kicsiny és szerény városában lépett be az Úr, az Isten Fia a világba. Egy szegény falusi lány méhében oltott emberi testet, és választotta, hogy ismeretlenségben és egyszerűségben élje emberségét. Búzaszemé lett a szántóföldön, kovásszá a téstában, vékony fénysugárrá a szemünkben, és azután ez a fény betöltötte a földet. Betlehem, amelynek neve a „kenyér házát” jelenti, az egyház metaforája lehet, amely az élet kenyerezt kinnálja a világnak. Az egyház a mai Betlehem, ahol szívesen fogadják a gyengét, az erőtlent és a kicsinyt, mivel mindenkinek helye van benne. E búzaszemek gyülekezetéből lesz az aratás. Az egyesülő sugarak vezérlő fényé lesznek.

5. nap. Az egyetlen Úr vezetésével

„A csillag, amelyet láttak napkeleten, előtük ment” (Mt 2,9)

Az írárok újra meg újra elmondják, hogyan jár népével az Úristen, védelmezi, éjjel-nappal figyel rá. Az ösvény nem mindig egyenes, néha vissza kell fordulnunk, máskor, más úton folytatnunk. Életünk útját járva abban viszont biztosak lehetünk, hogy Isten, aki „nem alszik és nem szunnyad”, megvéd, nehogy megbotoljunk és elecsünk.

6. nap. Az egyetlen Úr imadására összegyűlv

„Meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt” (Mt 2,11)

Amikor a bölcsék távoli hazájukból eljutottak Betlehembe, és látták a gyermeket anyjával együtt, leborulva imádták. Isten közénk jött kinyilatkoztatásának jelenlétében

lefelé néz a szem, és meghajol a térd. Hasonlóképpen az égő csipkebokor láttán Mózes eltakarta arcát, mert félt rátekinteni az Istenre. Amikor a tanítványok látták a feltámadt Krisztust a galileai hegyen, csodálkoztak, és zavarba jöttek, mégis imádták. A mennyei liturgiában a huszonnégy vén leborul a trónon ülő előtt. Isten jelenléte megdöbbenéssel, majd rácsodálkozással, végül imádással válszolunk.

7. nap. A közösség ajándékai

„Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát” (Mt 2,11)

Betlehembe, a kenyér városába menve figyeljünk a bölcsere, akik a Krisztus-gyermek imádatára érkeztek. Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak az újszülött királynak: aranyat, tömjént és mirhát. Történelmi szakadásaink, csökönyös ragaszkodásunk szabályokhoz és szertartásokhoz, a világ dolgaiba való belefeledkezésünk szakított szét bennünket. Akkor hát milyen ajándékot készítettünk annak a Királynak, aki azért jön, hogy bevilágítsa életünket, és az egység kegyelmébe vezessen? Tudjuk, hogy Isten nem kívánja vagyunkat vagy égőáldozatunkat, hanem azt, hogy az ő ereje szegénységünk által munkálkodjon.

8. nap. Isten új útjai a szétválás megszokott útjai helyett

„Más úton tértek vissza hazájukba” (Mt 2,12)

Nem tudjuk, hogy mit gondoltak a bölcsék – akik a csillagászat és a tájékozódás szakemberei voltak –, amikor figyelmeztetést kaptak, hogy más úton térjenek vissza. Ez valószínűleg megzavarta őket, de ugyanaz a fény, amely útjukat megvilágította, azt is megmutatta, hogy van más út, más lehetőség is. Irányváltásra kaptak tehát felszólítást. Gyakran vagyunk olyan helyzetben, hogy megszokott életmódunk és világlátásunk megkötöz. Amikor ezek az utak vagy „sztrádák” lezárásra kerülnek, szeretnénk tudni, hogyan folytathatnánk utunkat. Az isteni gondviselés azonban mindig megmutatja, hogy el van készítve számunkra a másik út. Isten az, aki megújítja szövetségét, és kiemel abból a kudarcból, amelyet egy-egy akadály okoz. Csak bízunk kell abban, hogy az örökkévaló, aki a világgossáгод adta nekünk, mindig megtalálja a továbbhaladás útját, akkor is, ha a mi útjaink és ösvényeink lezárulnak. Mindig lehetséges az újakezdés, ha készek és nyitottak vagyunk a Lélek munkájára.

Képes Biblia felnőtteknek

Ha a Szentírást feldolgozó filmmel, sorozattal találkozom, általában szkeptikus vagyok. Nehéz ugyanis megtalálni azt a nagyon szűk határvonalat, ami a kreatív szabadság és a már blaszfémia, tévmitésba hajló szövegkiegészítés között húzódik.

A The Chosen az egyik legbefolyásosabb online kritikai honlap, a Rotten Tomatoes mérlege szerint 100 százalékos. Mivel az oldalon nagy hangsúlyt kapnak a felhasználói értékelések, ez azt jelenti, hogy szinte mindenki szereti, aki eddig látta. Márpedig nem kevesen látták, hiszen 2021 júniusáig közel 200 millió ember döntött úgy, hogy megnézi.

Nem „csak” Jézus életére fókuszálnak, hanem a többi bibliai szereplő mindennapi életével is foglalkoznak. Házastársi és munkahelyi konfliktusokat, anyagi nehézségeket, tábornót körül ülő beszélgetéseket látunk. Minden történetnek szerepe, jelentősége van abban, hogy élvezetesebbé, „nézhetőbbé” tegye a sorozatot. Ezáltal pedig rengeteg embernek nyújt egyfajta belépő szintet a Szentírásához. Képes Biblia felnőtteknek.

Fontos egyszersmind, hogy bár a készítőik hívek maradtak a Biblia legfontosabb állításaihoz, dolgoznak néhány kitalált történettel is. Így féltő, hogy a későbbi évadok során egyre többet áldoznak majd fel a szövegűsségből a szórakoztatás és a nézettség oltárán.

A The Chosenben Jonathan Roumie (NCIS Los Angeles, Castle, The Good Wife) játssza Jézust, mégpedig egy olyan Jézust, akivel szívesen leülnék egy kávé mellé beszélgetni. Karizmatikus, kedves, erő árad belőle. Mindezt többé-kevésbé ugyanígy elolvashatjuk a Szentírásban is, de látni, hallani, elmerülni benne valahogy mégis más. Borzongatóbb.

A sorozat nem azért készült, hogy helyettesítse a Szentírást. Segít viszont abban, hogy megközelíthetőbbé tegye azt. Ráadásul nem csak keresők vagy frissen megtérők számára. A Szentírást jól ismerőknek, azt évek óta olvasóknak is bőven adhat pluszt.

FÉNYKÉP: THE CHOSEN FACEBOOK REFORMATUS.HU, SZÜCS PÉTER

A NASA lelkészeket és teológusokat vesz fel

A NASA, az amerikai űrkutatási és űrrepülési kormányzati ügynökség lelkészeket és teológusokat vesz fel, hogy segítsenek megértetni, hogyan reagálhatnak az emberek arra az esetleges bejelentésre, hogy más bolygókon is találtak intelligens élet nyomaira – jelentette a The Western Journal című amerikai hírportál.

A portál arról tudósít, hogy az ügynökség az ausztrál származású Andrew Davison lelkészt vette fel, továbbá 23 teológust vett állományba.

Davison lelkész – akinek Asztrobiológia és keresztény doktrína című könyve 2022-ben jelenik meg – a teológusokkal együtt részt vesz a NASA és a Princeton Egyetem közös projektjében, amely a földön kívüli élet esetleges azonosításakor várható emberi és egyházi reakciókat vizsgálja.

A hírportál szerint a projekt időszere. A James Webb űrteleszkópnak, amelyet ka-

rácsonyor lóttak fel sikeresen, megvan a képessége arra, hogy nagyon távoli csillagokat és bolygórendszereket, valamint az élet eredetét tanulmányozza és elemezze, abból a szempontból is, hogy ezek a bolygórendszerek vajon alkalmasak-e emberi életre.

A portál idézi Carl Pilchert, a NASA asztrobiológiai intézetének volt vezetőjét, aki szerint annak a feltételezése, hogy a világegyetemben sehol másutt nincs élet, „elfogadhatatlan, amikor több mint százmilliárd csillag van csak ebben a galaxisban, és több mint százmilliárd galaxis van a világegyetemben”.

A lelkészek és teológusok segítségével most a NASA és a Princeton Egyetem azt is vizsgálja, hogy a különböző vallások hogyan tehetik magukévá és illeszthetik tanításaikba a földön kívüli élet lehetőségét.

A munkában keresztény, muszlim és zsidó vallástudósok és gyakorló papok vesznek részt.

DEMOKRATA.HU

Fricska – Kiütés

A történet szerint egy egyetemi professzor azt mondta az osztályának: bizonyítani fogja, hogy nincs Isten. Felnézett a mennyezetre, és azt kiáltotta: „Isten! Ha valóban létezel, akkor szeretném, hogy most kiüss engem a pódiumról. Adok neked 15 percet!” Tovább gúnyolta Istent... eltelt öt perc... aztán még tíz. „Itt vagyok. Még mindig várok.”

Tizenöt perc után a kollégiumi focicsapat egyik játékosa sétált el az ajtó előtt és hallotta, hogy mit mond a professzor. A focista ekkor benyitott, odafutott a professzorhoz, és kiütötte a pódiumról. A professzor rázkódva felállt és megkérdezte: „Miért tetted ezt?” A focista mosolyogva mondta: „Isten nagyon elfoglalt volt. Engem küldött.”

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő: Ghittea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Dr. Békefy Lajos, Erdei-Árva István Béla, Fábíán Tibor, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőségünk postacíme: BH-410202 Nagyvárád, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező irásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.